

terren, om intet naturen upfunnit för dem några besynnerliga konstmedel. Till deras bevarande voro allenast några enda utvägar för handen. Aningen måste sjelfwa Djurens kroppar undergå en så stor förvandling, at de kunde uthärda en högre grad af köld; eller skulle de, där de vistades, finna sådana ställen som kunde beskydda dem bakemot, eller skulle de ändteligen wid infallande köld resa til andra warma Länder. Naturen har wid åtskilliga djurslagter betjänt sig af alla dessa hjälpmedel. Alla Djurens kroppar kunde intet undergå en sådan förvandling, som varit dem nödig, för at kunna trotta den stränga vinterens hårdhet. Dessa måste antingen i sitt Land finna warma boningar, eller öf flytta til warmare Länder. De långa resorna äro och intet för alla Djur; dessa måste hjälpas på annat sätt. Och sålunda ärhödt hwart slags Djur sitt eget beskydd emot vinteren.

Äf öfwen dylik besläffenhet är det med Djurens föda och öfrige nödtorf. Minsta delen af dem kunna om vinteren ärhålla sin föda på lika sätt, som om sommaren. Skulle de nu intet omkomma, måste de antingen göras förmodne at kunna uthärda en långvarig hunger; eller måste de hafwa undfådt den stickeligheten, at upöka och finna sin föda under snö och isen; eller och måste de ändteligen begifwa sig til andra ställen för at få den. Öfwen dessa trenne hjälpsmedlen har naturen så wäl nyttjat i Djur-Riket, at alla slags Djuren därigenom undwika brist; ehuru många icke kunna uthärda en halårig hunger, många icke finna någon föda i Landet där de wistas, och många icke kunna företaga några resor til främmande Länder. Alla dessa åtskilliga näringsmedel, hwilka för Dju-

ren äro utsedde om vinteren, wölsja wi nu upöka i sjelfwa naturen.

At åtskillige Djurs kroppar på det sättet förwandla sig om vinteren, at de kunna uthärda den stränga kölden, sådant wisar en allmän försarenhet i de Norra Länderna. Björnar, Wargar, Tigrar och flera grymma Djur skulle för och wara de äldrasligaste Landsströklare, om intet naturen gifwit dem något annat medel at beswara sig med för kölden, än hon gifwit främs foglarna. Nej, de äro bäst beskyddade i sina wilda skogar, och på det intet lusian skulle äkomma dem at wandra, så inreättade naturen deras kroppar så, at de emot sommaren måtte afsläggas sina hår, men om vinteren ärhålla en tjockare päls, än eljest, hwilken tillräckligen beskyddar dem emot kölden. At denna förvandlingen öfwergår allenast sådana Djur, som beswo wilda skogar, men icke dem, som uppehålla sig i husen hos människorna, härdrer däraf, at detta ombyttandet af hår är en naturel lig följd af för stark köld, eller för mycken hetta, hwilket de Djuren, som plåga wistas i husen icke hafwa at utstå. Herr Ellis anmärkte, då han öfwer vinteren wistades i Hudsons bay, at de Europeiska Hundarna och Kattorna, lika som de därwarande wilda Djuren, förändrade sina hår, wagtadt de i Europa icke göra det, emedan de hos och icke hafwa at utstå en sådan grad af köld. En stor wisshet af Naturen! som nödgår sjelfwa vinteren til sådan werkan på de Djuren, hwilka intet kunna undfly honom, som sjelf utrustar dem med sådana wapen, hwarmed de kunna förswara sig emot des wätsamma anfall.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Oct.	N. 8. f. m.				N. 2. e. m.				N. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.
3	25:62	4. d.	W.	1 ström.	25:51	6. d.	W.	1 mulit.	25:49	5. d.		1 mulit.
4	25:40	7. d.	GD.	- rågn.	25:35	7. d.	D.	- mulit.	25:29	6. d.		1 mulit.
5	25:9	6. d.	W.	- rågn.	25:10	7. d.	W.	2 mulit.	25:10	6. d.		1 mulit.
6	25:15	7. d.	W.	2 mul.	25:15	9. d.	W.	2 mulit.	25:15	9. d.		1 mulit.
7	25:3	7. d.	G.	1 rågn.	25:2	9. d.	G.	- rågn.	25:12	8. d.		- rågn.
8	25:20	4. d.	N.	1 rågn.	25:35	4. d.	N.	1 mulit.	25:35	4. d.		- mulit.
9	25:35	7. d.	D.	2 mulit.	25:30	8. d.	D.	1 mulit.	25:30	7. d.		1 rågn.

Den 10 Nov. första Dwart. kl. 6 f. m.

År 1770. d. 10 November. Politie- och Commerce = Tidningar.

I Stockholm äro ifrå den 2 November till och med den 9 Dec. 1770, födde: 16 Gofebarn, 25 Glickebarn, 7 Var wigde, samt begrafne 10 gamla Personer och 12 Barn. (O) Actuarium in an den

De gamla Personerna äro döde: 5 af Uiberdom, 2 af Twinjot, 1 af Lärande Sjukdom, 1 af Lungjot, 1 af Bröst-sjukdom. De 12 Barnen äro döde: 5 af Slag, 4 af Kopper, 1 af okänd Sjukdom, 1 af Lungjot, 1 drunknad.

Namnen på De gamla döda Personerna äro:

(St. Nicolai) Handelsman Jiaac Westberg, 86 år gl. — Skomakaren Anders Apelman, 75 år gl. — Camma-skrifwaren Lars Rogberg. — Borgaren Math. Sammarjedoms Anka, 78 år gl. — Mensmeds-Ålderman: nen Hans Anka Catharina Schults, 80 år gl. — Tullskrifwaren Brita Simans Anka, 85 år gl. — 2 Barn. — (St. Clara.) (O) — (St. Jacob.) (O) — (Riddareholmen.) (O) — (Höfva Församling: gen.) (O) — (St. Maria.) Skomakaren Johan Nobes Anka, 82 år gl. — 1 Barn. — (St. Catha: rina.) Kyrko-skrifwaren Gustaf Lwetman, 62 år gl. — Skepps-Timmermannen Hindric Enberg, 69 år gl. — Styrman:s-Kultrum Stina Inlander. — 2 Barn. — (Kongsholmen.) (O) — (Kiska Friamt.) (O) — (Fransiska Församlingen.) (O) — (Ladugårdsstads-Försam.) 1 Barn. — (St. Josef.) 5 Barn. — (St. Johannes.) 1 Barn. — (Stora Barnhuset.) (O) — (Skeppsholmen.) (O) — (Danwiken.) (O) — (Sabbatsbergs Gattighus) (O).

I Kongl. Artillerie-Församlingen äro ifrå den 1 October till den 8 Nov. 1770, födde: 7 Gofebarn, 9 Glickebarn, 5 Var wigde, samt begrafne 3 gamla Personer och 7 Barn.

De gamla Personerna äro döde: 2 af Lungjot, 1 drunknad. De 7 Barnen äro döde: 3 af Slag, 2 af Kopper, 1 af Brösthvärk, 1 af Lungjot.

Namnen på De gamla döde Personerne äro:

Conti-pelen Eric Nylund. — Afstebade Handt. Petter Sundström. — Afstebade Handtsångaren Pet. Dals Freds Lufsen, Catharina Åkerman, 74 år gl.

Artfällige Kundgibvelser.

Wid dödsfall hankellige Notifications-Billetter, finnas i Kongl. Tryckeri-Boden för 3 bre R:mt, och äfwen ledes Visit-Billetter til samma pris.

Sorgebrefs-Papper med swarta kanter, brukelige wid dödsfall, finnes i Kongl. Tryckeri-Boden för 9 bre Kopp:mt stycket.

Hyr-Contracter finnes uti Kongl. Tryckeri-Boden för 12 bre R:mt stycket.

Hyr-Sedlar tryckte af alla möjeliga slag, finnes i Kongl. Tryckeri-Boden för 6 bre R:mt.

Orlofs-Sedlar för Tjenstefolk, af flere slag, finnes tryckte uti Kongl. Tryckeri-Boden för 6 bre R:mt stycket.

I Hechelbergs Boklada finnes: Morsitt Målning af Assistenten Jerlm, 12 bre. Der finnes äfwen följande Böcker til talu: Grobri Theologia, 6 Dal. Beskrifning på Städerne, Dresden, Leipzig, Wittenberg, Rönig: stein, Weissen, med flere på Swenska, 6 Dal. Creutzbergs Gudeliga Beträgtelser på Swenska, 6 Dal. Stiern: mans Anonymos & Centuria Prima ex Scriptorib. Gentis Svio-Goth. 3 Dal. Kung:Ordningen, 3 Daler. Les Voyages de Cyrus, 6 Dal. Briants Primwore-Dal, 24 bre. Professor Bergmans Dal om mbsjeltigheten at förekomma Åffans skedeliga werknigar, 2 Daler 8 bre. Fagots Aminnessel-Dal öfwer Presidenten Drake, 1 Daler 4 bre. Aminnessel-Dal öfwer H. Ex. Riks-Rådet Gref Cedercreuts, 1 Dal. 4 br. Corylanders Dal, då H. Ex. Riks-Rådet Gref Gyllenberg blef Lunds Acad. Cancellier, 1 Dal. 4 br. Nåder Serdt, Westphas: tier, Comedie, 3 Dal.

Giffwes känned tillkänna, at uti Westerås Stad är en helt ny wäl upbyggd Wård at försälja, som består af en stor Trå-Wyggning med två Wåningar och Tegel-Tof med 8 Rum i hwarje wåning och goda Windar, samt 3:ne söna Källare, med et Åd i hwar Wåning; alla rummen med wackra Tapeter och Målningar utskrede; så inrättat, at 2:ne stora Hushåll, kunna hafwa tillräckligt och bekwämt utrymme. I samma Wård twenne Knygel-Wyggningar, samt alla nödige och bekwäma tillräckligt och bekwämt utrymme. I samma Wård twenne Brygg-Huset; äfwen wid samma Wård en stor och wäl anlagd Trågärd med stora qwarter til jordsfrukter; Pils: ledes en sjerdepårt uti et nytt Snaus-Ekery, om några och Certio swära Pöster, uti fullkomligt godt skänd. Omz alt detta kan fås närmare underrättelse hos Rådsmannen InDebetou och Georgi här i Staden, samt Rådsmannen Dietrich Michael uti Westerås.

Den som är hugad at tillbyta sig en här i Stockholm gamla wäl belägen fast Egendom emot en Landt-E: gendom, häst Säteri eller Prästie, kan adressera sig til Actuarien Osterman i Kongl. Krigs-Collegio, som derom lemna nbsjaktig underrättelse; warandes Stads-Egendomen belägen wid en af de största Gator, dels på nyligen, dels för några år tillbaka upbyggd, med Trågärd och tillräckligt utrymme, gifwer hyra ringast 11000 Dal. R:mt, är sbräkrad til 130,000 Daler, och äger 50,000 Daler stående Banco-Lån, emot 4 proCent Räknta, samt 13000 Daler Lån i en Publique Casa emot 6 proCent, hwiiken summa äfwen som Lån får qwarjå.

1770 den 24 November Kofkan 4 eftermiddagen, påskriver på Källaren Hoppet uti Herr Åkeören Bergsbackhs Hus wid Riddarehus-Porten på spel upfatt en Sjö-Klädning, icke allenast af den beskaffenhet, at cho den sammas på sig hafwer, och skulle råta uti någon Sjönd, kan wara aldeles säker, at icke drunkna, utan ständigt flyta på watten; utan är ifwen samma Klädning så inventiue, at man commodement med den samma kan bjeloda sig fort. De Herrar som finna sig bugade at denna curieuse Klädning beje, samt derjämte wilja sdrjofa sin lofska genom Lärninge-Konst, behagade å utsatt tid och ställe sig insinna, hwarst hwarst Konst betalas med 3 Daler Kopp:mt af dem som härst tecknat sina namn.

Den uti en samling Cassians-Dalkof, hwaruti sig följande Banco-Sedlar och Documenter. En Trehundredes Dalers Sedel; En dito på Sjuettiofwa; En dito på Femtio; En Sof:Statens Abignation för Musikanten Bostin, til des Dwartals undfående; En Revers såld at betala på Herr Johan Grundberg, för något öfwer 900 Daler; En Salt-Abignation på 22 Tunnor Salt, utgifwen af Thomas Odberg, tillika quitterad väkning derå; med flera angelågna Documenter, som ej i haf kan saknas. Den rättfärdige och wältänkande Medhjulen, som härom kan gifwa någon underättelse, skal för des wölsighet undfå 180 Daler K:mt, då det afsemmas til Källaren i St. Maria församling.

Om något hederligt Koff skulle willa låta undervisa sina barn uti Fransiska Språket, så gifwes derill anledning hos Språkmästaren Le Blanc, boendes uti Capitain Ahlströms Hus, ingången midt emot Gullkugan en trappa up, samt förskräts, at undervisningen skal ske til Födrävarnas fullkomliga nöje; och til det billigaste priset. Om och skulle åstundas undervisning hemma, så kan och detta ske efter öfwerenskommissier om tiunnan.

Den 6 i denna Månad uphittades wid Holfändare-Gatans nya bom, et par Ragt-Hundar, som ena röd och brun, den andra litet ljufare och brun til färgen, hwilka wore tillsammans föpplade, uttagit af Tull-Portjenten David Lundgren: Den som wet sig wara rätta ägare til dessa Hundar, anmäl sig hos Skofickaren Åberg uti Hora Hozare-Gränden wid Skeppsbron.

Uppå en i Finland, nära wid Åbo belägen Ägendom, som är wärderad til Sjuettiofem Tusende Daler K:mt, åstundas, emot förtia Inteckningen, Tiugu Tusende Daler berbede Mynts Lån. Den som är bugad, emot Interefe, en sådan summa uelåna; behagade med det förtia, och aldrabäst i dese dagar sig anmäla i Grusboden midt emot Posthujet, hwarst Handlingarne kunna genomläsas, samt derefter med Commissionairen öfwerenskommas.

En Studerande, nyligen hemkommen från Akademien, som utom de wärda Språken äfwen är hemma uti Dyfka, Fransiska, Arithmeriquen, Mathematicken, Historiquen, Geographien, och diverse Musicaliska Instrumenters tracterande, åstundar på något hederligt ställe här i Staden Condition; underrättelse härom erhålles i Salt-Companie-Gränden wid Sörre-Backen två trappor up.

Den som wet sig wara innehafware af en wåd Schariokans Fruentimmers Koppa eller Pettee med Wffe Wefoz Feder, parirart af sdrjofade Under-Officeraren Appelboms hustru, behagade sådant tillfånna gifwa uti Archiator Wäcks Hus och Snekjutare-Backen, då den genast skal infödas, häst man nu icke har sig bekant hwarst den Persön wissas som gjordt Vänet.

Et lått Skifwer-Skopånne är den 7 November borttrappat emellan Wildiska Huset på Lilla Nagatan och Leobarnns Torget; den som det uphittat, ware god och lämna det i Tobaks-Boden hos Nöstrand wid Munkbron, emaket skal blifwa wäl förskildt.

Twenne små Landt-Ägdomar med ansenlig feg, wäl bugde, god åker, och inter långt från Stockholm, den ena uti Mälaren, och den andra uti Ekären, är til lotu; underrättelse om priset sås på Norra Nyke-Gatatan uti Huset No 32 2:ne trappor up, midt emot Kongl. Murmästarens Köper.

En behållen Ragt-Båt, med all des tillbehör, är til lotu wid Slotts-Backen och Kranen, bår Certio Tunnor tungd, och föres af Kläckaren Petter Lagerström ifrån Wetz Sökn.

En fiekelig Pension eller eljest, tilbjuder ännu sin tjänst häruti, emot billigt wedergällning; underrättelse om honom sås i Kongl. Tryckeri-Boden.

En uti Engelska och Holfändiska Språken wäl öfwad Man, tilbjuder sin tjänst til undervisande härutinnan, och äfwen öfwerättningar af berbede Språk; Likaledes Correspondence förande och böckers afslutande uppå Köp-mans-Corror; hwarom underrättelse lämmas uti Kongl. Tryckeri-Boden.

En fiekelig Ungling som tilförene studerat, och nu nyligen anländt hit til Staden, åstundar Condition på något Contor eller i någon Handels-Bod, eller och at blifwa antagen såsom skrivar hos något hederligt Herrskop, underrättelse sås om honom i Tobaksboden midt emot Posthujet.

En fiekelig Ungling om 20 års ålder, som kan wäl råta och skrifa, samt warit 4 år i Handel uti en liten Stad i orten, åstundar blifwa antagen hos bedertige Handlande, såsom Kryddfrämware eller Köpmans-Bod; underrättelse sås i Tobaks-Boden mitt emot Posthujet.

Om något Herrskop åstundar at hyra Hästar för des egen Wagn på Wecta eller Månad, kan derom sås underrättelse i Kryddboden midt emot Tre Tunnor.

Åf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts Nådige Kundgörelse, angående de Officerares och Berjentes obetalte afgifter, som til 1769 års slut gadt ut tjensten, med förwäntan af Pension framseles. Dat. d. 2 Octob. 1770. -

Kongl. Maj:ts Nådiga Reglemente, rörande Quarantaines hållande af sådana Sted, som til Swenska Hamnar anlända, ifrån någre fdr smittosom sjukta misbränte utrikes orter, och beskras kunna samma smitta wedföra. Dat. d. 4 Oct. 1770. -

Stockholms Wedo-Blad.

Tördagen, den 17 November. 1770.

Lärda Saker och Rön.

R A K A R E N.

Om naturens omsorg för djuren öfwer vintern.

Öfke allenast hären, utan öf fettet måste tjäna et djur til beskydd emot vintern, och har naturen öfwen så hos dem anskaffat, at de emot vintren gementligen blifva feta; det må komma deraf, at de wid denna tiden autingen hafwa öfverflöd på föta, eller en besynnerlig drift och begärelse at gädda sig. Det är wisst, säger Herr von Zaller, at wid Nordhåns strängaste köld, Walfisken, Sjökalfwen, öfwen selswa foglarna under sit skinn, äro försedde med en myckenhet tramigt fett, och utom det wet man, at Murren, Djuret, Björnar och andra djur, hwilka i kalla Länder wisas öfwer vintern, hafwa et stort förråd af fett med sig, då de gå in i sina hålor; Likasom man nu wet at magert folk frysa mycket mera, då det är kallt, än de hwilka äro feta, så måste man wisetligen öfwen anse några djurs besynnerliga fetma emot vintern, som et förvaringsmedel emot kölden, hwilket naturen skänkt dem.

Andre djurs kroppar, hwilka intet kunna undgå kölden, äro så inrättade, at kölden kan förwandla dem likasom i döda stenar, utan at de ändöf heröfwas hela lifwet. I watten wid Hudsons Bay frysa grodorna ofta fast uti isen, och ligga på det sättet sielnade, til beh en lindrig wärme åter uptiar isen, då de återgå et nytt lif. Öfwen så frysa derstädes stora klumpar slugor tillsammans hårdt som en is, emellan grotarna på träden, och komma åter til lifs, så snart de af naturen eller genom konst en lindrigt blifwa uptiade. Hur ofta för det icke hända med fiskarna på samma sätt? och deras goda natur gör at de dock beskyddas från undergång.

Hos de djuren, hwilkas kroppar af naturen icke äro skickelige til en sådan förvandling, finnes den besynnerliga driften, at flyta och bärga så wäl sig selswa, som sina ägg på warma

ställen. Några gånna sig i bergs-kyffor, hwaräst de tilbringa hela vintern, och åtubja sig med gansta ringa föda, eller öf aldeles hungra. Så gdra Björnarna, Råfvarna med flera, och alla slags jordmån. Andra gånna sig i Murar, som Foglarna och Insecterna; andra, som många slags maskar och stridså, emellan trädens bark. Några puppor spinna in sig på det sorgfälliga ste i sit mjuka silke, och bärga sina ägg, som först om wären hinna til fullkomlighet, under et Sammet, som är så mjukt och warmt, at den häftigaste grad af köld icke kan förderfwa dem. Öfwen samma försigtigheten brukar också Spindelen med sina ägg. Foglar gifwas, som lägga sig i mjuk och morastig jord, hwaräst de under en lång sömn afbida winterns slut. Swalorna äro i denna omsändigheten bekante; och deras lefnads-sätt och widmagthällande är så underligt, at det föranlätit många at twifla om sanningen deraf. Icke desto mindre är det waraktigen sant, at några Swalar lägga sig i Moraster, och jag har self hbrödt berättas af en såker man, at han winteriden funnit dem i sön, och wid lindrig wärme åter bragt dem til lif igen. Det är dock wisst, at Swalorna emot vintren församlas sig och flytta: men härutaf följer likwäl intet, at de gå til warmare länder, ännu mindre kan derutas dragas den slutsatsen, at alla gdra det.

I selswa werket tyckes naturen hafwa gifwit några af dem, likasom många andra slags foglar, den driften och det wetet, at samla sig i stora skarar och flytta til warma länder. Foglarna äro skickeligast til dylika resor; ehuru, som bekant är, också många andra djur, fast icke för köldens skull, hålla sådana härfarder, som til exempel Gråshopporna, Måken, och Sillen uti Hafwet. Slepparen se ofta Foglarna lika som moln flyga öfwer Hafwet, och rätt ofta sätta de sig på Steppen aldeles kraftlöse och utredtade. Bakilar, Bölar, och til öfventyres de måste slags Swalorna, höra til dessa flytt-foglar. Utminstone har, besynnerligen om Swalorna, Abbotten de la Caille anmärkt, at de wid Ca-

gud bonae Spei finnas från September till April Månad, men icke de öfrige månaderne, och som desse äro de månader, då vi intet äga några Svaval hos oss, så är det mycket troligt, att de resa ifrån den ena världsbelen till den andra. Wadilarna flytta och ostridigt öfver Hafvet. De, Turkudufwoerna och andra flytt-foglar, taga om Våren och Hösten, sin ordentliga väg öfver Ön Capri, 3 mil från yttersta ändan af Fastlandet vid Neapel; och den där warande Biskoppen har af deras fångst sin bästa inkomst. Utom des se vi ärligen emot vintren, Droplar, Krams-foglar, Snäppor, Becasiner och andra flytt-foglar, komma till oss från de kalla Länderna, hvilka emot sommaren åter gå tillbaka till Norden igen.

Allt dessa foglarnas resor merendels hafwa kantsan af en influndande köld eller värme till grund, sådant bewises af wäderlekens öfverensstämmande med deras härskader. Då Wild-Gåsen redan låta se sig wid slutet af Februarii och början af Mars, påföljer gemenligen en torr Vår, och då de om hösten tidigt bortflytta, kommer och wisserligen en snar vinter. Koltrasten, Merula i America, hvilken i början af vintren går till warmare länder, kommer som Diceville berättar, wid början af våren redan åter igenom Neadien, ehuru snön ännu derstädes ligger nog mycken. Den i de södra länderna öfver hand tagande värmen måste således nödgå dem till åter-resan, och denna resan måste vara dem fördelaktig, emedan de alltid komma spekfete tillbaka. Äfwen de Americanske Foglarna, som kallas Trapp, gå wintertiden stockwis igenom Neadien, och under denna tiden går deras resa från Nerr till Söder. Då de i Maj månad åter stryka igenom Neadien, gå de från Söder till Nerr. De resa wärdeligen efter lust-streket.

Men de resa äfwen wäl efter föda. Så som de Americanske Koltrastarne på sin vinter-resa blifwa feta, så går det med de många flytt-foglarne. Många som lefwa af Insecter, hvilka om sommaren swärma omkring i lusten, måste emot vintren, då inga Insecter finnas, gå till warmare länder, hwaräst de erhållas. De försetade djurens härskader hafwa merendels icke så allena kölden, som icke fast mera hungern till drif-säder. Wargarne skulle intet begifwa sig utur wilda Stogen till Bjarna, och Rättorna icke ifrån rika Korn-fälten till andra ställen, ofta med de aldrastörsta faror öfver bärg och floder, om intet hungern tvingade dem dertill, sedan de på en ort förtärt allt. I selfwa Hafwet drifwer hungeru fiskarna och flera Sjödjur af begifwa sig på resor. En Häfist förföljer Skeppen många hundrade mil bortåt, blott för att få måla åt sig allt det som utkastas. Då Vandenbroet en gång seglade till röda hafwet, bragte han med sig en stor myckenhet Hålländska Schel-Fiskar eller Portugisiska Sardiner, som följd efter de Skeppet, hvilka Fiskar aldrig varit där förut. De uppehöll sig där 3:ue år i sådan myckenhet, at man tockade dem och gaf dem åt kreaturen, och sedan den tiden har aldrig funnits sådan fisk i röda Hafwet.

Många djur, hvilka icke äro bestämde till resor, finna om vintren med nöda sin näring, men äro af naturen så utrustade, at på det sättet kunna behjälpa sig. Foglarna weta at upföka Insecterna inellan Wäxan och spridorna på trädens bark. I de Nordista länderna faller under stundom en stor myckenhet maskar jämte snön, som tjånar foglarna till näring.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Oct.	Kl. 8. f. m.				Kl. 2. e. m.				Kl. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.
10	h	25:17	8. d.	S.	- mult.	25:18	8. d.	S.	2 mult.	25:19	8. d.	- mult.
11	C	25:20	8. d.	S.	1 rägn.	25:29	8. d.	SO.	1 rägn.	25:30	7. d.	- mult.
12	C	25:35	7. d.	S.	- mult.	25:35	8. d.	SO.	- mult.	25:40	7. d.	1 mult.
13	S	25:26	5. d.	W.	1 årdm.	25:26	6. d.	W.	1 klar.	25:25	5. d.	1 mult.
14	S	25:40	0.	NW.	1 klar.	25:40	0.	W.	1 mult.	25:40	0.	1 mult.
15	N	25:10	2. u.	N.	2 klar.	25:19	2. u.	N.	2 mult.	25:32	3. u.	3 ind.
16	D	25:33	4. u.	N.	3 mult.	25:33	4. u.	N.	3 ind.	25:33	5. u.	3 ind.

Den 17 Nov. Ny H. 11 f. m.

År 1770. d. 17 November. Politie- och Commerce = Tidningar.

I Stockholm äro ifrån den 9 November til och med den 16 Dito 1770, födde: 16 Gosebarn, 19 Slickbarn, 14 Bar wiåde, samt begafna 16 gamla Personer och 22 Barn. (○) utmärker at ingen förtäkning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamla Personerna äro döde: 1 af Ålderdom, 7 af Lungfot, 1 af Kräftswetan, 1 af Wattande sjukdom, 2 af Hetsig Feber, 1 af Diarthee, 1 af Wadshörning, 1 af Wartusot, 1 af Warnsbörd. De 19 Barnen äro döde: 9 af Slag, 7 af Koppor, 1 af Därande Sjukdom, 2 af Magfeber, 2 af Dorfen, 1 af Hetsig Feber.

Namnen på de gamla döda Personerna äro:

(St. Nicolai) Fabriqueuren Johan Wöding. — 1 Barn. — (St. Clara.) Banco = Kamereraren Wirtz Fru. — (St. Jacob.) Drängen Matthias Lindström. — Junafru Margaretha Christina Norstedt. — 1 Barn. — (Niddarehelmen.) (○) — (Enka Församlingen.) (○) — (St. Maria.) Sidenwäfwaren Nils Hellbergs Hustru. — Myr-Gesällen Eric Enbergs Hustru, 67 år gammal. — 4 Barn. — (St. Catharina.) Stråddare-Gesällen Johan Winqvist. — Åfare-Hustrun Brita Eting Lundell. — Hustru Margaretha Wessberg. — Åldsmakare-Gesälls Hustrun, Catharina Anna Palm. — 5 Barn. — (Kongsholmen.) Stol-Årbetaren Johan Johansson. — (Kincka Försam.) (○) — (Fransiska Församlingen.) (○) — (Ladugårds lands-Försam.) Capitain Carl Magnus Ridderstråles Fru, Maria Ephrata Fesler. — Steps-Timmerman Ebo-mas Sundberg, 67 år gl. — Dito Enka, Ingeborg Wöhm, 53 år gl. — 3 Barn. — (St. Olof.) Eräs-gårdsmäst. Eric Nordlings Hustru, Margaretha Carlssdotter. — Tobaks-Årbetaren Herman Söderströms Hustru. — 5 Barn. — (St. Johannes.) 2 Barn. — (Stora Wårhuset.) (○) — (Stepsholmen.) (○) — (Danwiken.) (○) — (Sabbatsbergs Fattighus.) (○).

Åttfyllige Kundgibrelser.

Wid dödsfall brukelige Notifications-Billetter, finnas i Kongl. Tryckeri-Woden för 3 öre R:mt, och Åstrens Tebes Wist-Billetter til samma pris.

Sorgebref-Åpapper med swarta kanter, brukelige wid dödsfall, finnes i Kongl. Tryckeri-Woden för 9 öre Kopp:mt stycket.

Hyres-Contracter finnes uti Kongl. Tryckeri-Woden för 12 öre R:mt stycket.

Hyres-Contracter tryckte af alla möjeliga slag, finnes i Kongl. Tryckeri-Woden för 6 öre R:mt.

Hyres-Contracter tryckte af alla möjeliga slag, finnes i Kongl. Tryckeri-Woden för 6 öre R:mt stycket.

Eröfs-Sölar för Ejerskloft, af flere slag, finnes tryckte uti Kongl. Tryckeri-Woden för 6 öre R:mt stycket. I Holmbergs Boklada finnes följande Danska Böcker til salu: Mandrius Reserwe, a 4 Dal. Historien om Grefwen af W. a 9 Dal. Wilhelmine eller den rige Kone i America, a 9 Dal. Joseph Andersens Historia, 2 Delar med Kopparst. a 18 Dal. Nyder Waars Reserwe på wers med Koppst. a 10 Dal. Høllbergs Natur og Folks-rättens kunstab, a 7 Dal. 16 öre. Drenskjernas Moraliska Tankar a 21 Dal. Jonges nuptialia, a 10 Dal. 16 öre. Høllbergs lif og lefned, a 9 Dal. Menoz, 3 Romer, a 24 Dal. Høllbergs Comedier, 7 Rom, a 36 Dal. Jonges Funeralia, a 7 Dal. Danska Bibelen i 8:o, a 36 Dal. Landt-Åpobuque, a 9 Dal. Høllbergs Herodianer-Historia, a 10 Dal. 16 öre. Dito Kirke-Historia, 2 Tom. a 36 Dal.

Uti Wälshdan bredewid gamla Wagnen i stora Kirke-Wr:ken är til salu insatt: Marins Fransiska Wis-bel i Kofto, 42 Daler. Telenague på Fransiska med Swenska Noter, 18 Dal. Hadorphii Kim-Krönica 2:le Delar, 21 Daler. Ciceronis Opera omnia, 24 Daler. Winklads Åshandling om Mur- och Kal-Regelbrukts inträttande, med Kopparst. i Fr. B. 6 Dal. Neurst Poemata med flere i et band. helt rara, 9 Dal. Weringsskilds Monumenta Upsandica, rar, 18 Dal. På samma ställe finnes äfwen Krosseri Krigs-Lagarenhet 2:le Delar, 24 Daler. Beskrifning öfwer Christianstads och Malmöhus Väner, a 7 Daler Kopp:mt Exempl. Histoire de La Pairie de France, 2:ne Delar i 2 Fr. B. 9 Dal. Le Freeholder ou L'anglois. Jaloux de sa Liberte politiques, 6 Dal.

Uti för detta Grefwiska Bokladan, finnes en nyl. utkommen Brudbrist öfwer Knydd-Krämmaren Wåse; och såljes för Auctorens räkning til 9 öre R:mt stycket på Postpapper. Likaledes en Dito öfwer Lärkes-Krämmaren Kesser, a 9 öre.

En Man som äger både grundelig kundskap, och erfarenhet i Landthushållningen, Åstundar så et Landsgods, med fullt Inventarium och tillgång til arbetare, antingen för arrende på längre tid, eller under fri disposition mot wisa procentens salarium af Gårdens rewenne, som ju högre det då kan drifwas och årligen uparbetas, ju mer det och bätar sin ägare. Underättelie härinn lämnas i Huset N:o 119 på stora Ny-Gatan, medt emot Fransiska Kirkan hos Wokhandlaren Solincen. På samma ställe finnes til salu: Woltemats Stats-Historia, Krossens om Warna-sjukdomar, Telenague med Swenska Noter, Hoffmans Politiska anmärkningar 1 och 2 Del. Gottholds 400 Beträctelser, Maria båda del, Dalins Witterhets-arbeten alla inbundne.

Uti Öbbgärswaren Benbons Hus på Horns-Gatan berifom, antingen helt sent om åstonden den 12 eller littida om morgonen den 13 i denne Månad, en auten Silwerked med Gudindens P. Wotes namn, 1 och 3 Kronor i skämpelen, måstet med Wokshöwer L. P. H. och därunder E. P. H. om 4 och et fierbedels Leds wigt; den som om samma någon kundskap hafwer eller får, behagade sådant emet medergällning tillånnas gifwa, antingen i förenämde Hus uppå Gården 2:ne trappor up, eller i Kongl. Tryckeri-Woden, Skulle hon wara pantsatt, wil man den återlösa.

Den 13 i denna Månad, hafwer en ung Gardes-Soldat, liten till wårten, blifwit anmodad at bortbåra en Mas de Cicille Noob de Ronde med ljusblå botten; och som samma Gardes-Karl ickedeligen framburkt efter sin sörjåfron; Den som om samma Noob de Ronde eller Gardes-Soldat kan gifwa någon säker underrättelse, hafwer derföre at undfå hederlig wedergällning, enår den sig hos Waktmästaren Olof Norling wid Hall- och Manuscriptur-Rätten tillkänna gifwer; Skulle samma Noobe wara pantsatt, wil ågaren den igenlösa.

En liten Båt är tillwara tagen, som ågaren kan igenbekomma, då Båtens utseende förut ges tillkänna; underrättelse härom lämnas i Kongl. Tryckeri-Woden; Och wore för ågaren bäst, at med det första draga försorg om honom, emedan i annor händelse han kan blifwa utsatt för is och wädrets oblidna werkingar.

Emellan Stora Barnhuset och Skoppbron, är den 14 hujus om aftenen, bortkommit ett stycke Segelduk, märkt med W. och Lackhämpeln N:o 4, om 55 alnar; Den detta kan tillrätta skaffa eller lämna säker anledning till dess igenfående; har at undfå hederlig wedergällning.

Underrättelse om ågaren fås i Kongl. Tryckeri-Woden. Förleden Fördags som war den 10 hujus, bortkom utur et Hus wid stora Ny-Gatan, en krusig Säckertång af Silfwer, med Guldsmeden Åkermans hämpel. Den som samma kan tillrätta skaffa, bebagade gifwa det tillkänna i Kongl. Tryckeri-Woden, emot hederlig wedergällning.

Förleden Risdags aften, borttappades emellan Wiks-Käppare-Gränden och Kåpmans-Gatan, en hwit Swansbojs Tröja; Den årligt sinuade människa som samma uphittat, söre för rättroisan Skul och gifwe der tillkänna på Sillpackare Herberget 3 trappor up, emot wedergällning.

I Stornuset N:o 101 på Skårgårds-Gatan tre trappor up, är emellan den 7 och 9 November skildne bortfallit en Silfwer-Gaffel och Knif med råslade fast helgutna, Gaffeln är med fyra Fior besta, samt både Knif och Gaffel märta med G. W.; Den som härom någon underrättelse har eller få kan, wore god och gifwe det i skwa nämnde Hus tre trappor up tillkänna, emot hederlig wedergällning. Skulle de wara pantsatte wil ågaren dem igenlösa.

Wti Skaktaren Elmans Hus N:o 125, på Stora Ny-Gatan i hörnet af Gås-Gränden 2:ne trappor up, gifwes hämed otterligare tillkänna, at hos Fru Torbar hålles Spißkwarter för ganska billigt pris, och de Respetive Herrar, som sinna sig hugade at spisa, antingen på Wecka, Månad eller Qwartal, kunna därom med merbeaktade Fru om wilkoren öfwersekomma.

Et par Silfwer Skofpännen äro borttappade emellan Hö-Torget och Apotheket Morian, runda med utarbetat Isiwerk; den samma uphittat, gifwe det tillkänna uti Salkmätare-Gränden och tre backar lång hos Sprutlagaren Anders Dwiß.

Ålinderjund Målaren hafwer tillräckeligt watten, gifwes hämed tillkänna, at alla de som åstunda at Måla Någ, Hwete, Malt och Girdpe, samt at sigta Hwetmjöl, wid Söder Ström-Dwarsn här i Staden, kunna därmed blifwa betjänte.

Hos C. Nydman på Stora Ny-Gatan Huset N:o 79 finnes till civilaste priser, nyligen inkomna Carolina Kläggren både i södre och mindre sortager, Prima sort Engelst Edtmjölks-Ost, finaste Engelst Blyhwitt, Dito Cardus-Robal, brun Ingefära och et södre Partie hwit Stärkelse och Peuder.

De som weta sig hafwa några Pantar hos Spanmålars- och Victualie-Handlaren Eren Wykman, warda härmed påminnte, at samma med första indja hos Daniel Wrons, boendes på Södy-Gatan och Apotheket Euhdmin-gen, annars warder därmed enligt Lag sörjarit.

En uti Engelsta, Fransyska, Tyska och Holländska Språken wäl öfwoad Man, erbjuder sin tjänst til underwifande lärutinnan, och åfwen öfwersättning ar af heröde Språk; Likaledes Correspondence sörande och Wöckers afflutande uppå Kåpmans-Contoir; hwarom underrättelse lämnas uti Kongl. Tryckeri-Woden.

Förleden den 10 November bortföpte en Gåse på 11:te året wid namn Jonas Doman ifrån sina södrdrar, och war wid afwikandet kladd i en blå Tröja och hwitt Wuldans Förkläde; Den om samma Gåse wet någon kundskap, gifwe det tillkänna i Kongl. Tryckeri-Woden.

En gul Warapleu blef förleden Måndags-aften på Ebboms Caffehus bortfömt emot en grå dito; Wagtmästaren Söderwitt i Kongl. Stats-Contoier lemnar underrättelse härom, och til honom kan jämwal en knippa med små Nycklar återställas, som emellan Höberg-Gatan och Staden för några dagar sedan äro förlorade.

Utåt en mistänkt Person är et Skriu tillwara tagit wid Söder Skuf kl. 7 om aftenen den 14 November; som ågaren kan igenbekomma hos Wedbåraren Galk i gröna gången, när han kan uppvisa Nyckelen samt hwad däruti är.

En sin ljusgrå Klädes-Kappräck med Samnets-frage af samma färg är bortkommen, eller på något ställe qwacklånad; Den som samma kan tillrätta skaffa, och det tillkänna gifwe uti Hottfösteraren Lagerwalls Bod, har at undfå hederlig wedergällning.

En Verstant, som äger goda bewis om sitt upförande, och kan åfwen någorlunda Frisera här, åstundar nu genast tjänst, häst hos någon ogift Herre; underrättelse om honom fås hos Waktmästaren Hasberg wid Kongl. Riks-Archivum.

På Wika Glasbruk-Gatan där som Krogen 2 Hjortar är, finnes till köps goda samt aprobeerade Puffar för Fråhan; hos Madam Wetterson, boende på wänstra handen i Farstugan.

Et Frantimer som wäl talar och skrifer Fransyska, och flere år varit hos förnåma Herrskapet, åstundar Condition; widare adrese gifwes i Feselsbergs Wokläda i nya Nådhus-Åggeln.

Wti Huset N:o 27 på Smed-Gatan, andra Huset ifrån Kastenshof på Wänstra handen, 2:ne trappor up, finnes goda Form-Ljus för billigt pris.

Åf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts och Rikens Commerce-Collegii Kundgörelse, angående Emu-Borfs samtande och försäljning til Verfbindares-Åmbetet. Dat. d. 27 Sept. 1770.

Stockholms Wedo=Blad.

Lördagen, den 24 November. 1770.

Lärda Saker och Rön.

L A R N E N.

Om naturens omsorg för djuren öfwer
vintern.

Attskilliga förfotade djur draga tillhops om sommaren ei förråd af fäd i sina hålor, hvaraf de lefwa om vinteren. Biens hushållning är på detta sättet, och då wi njuta deras Honing, sågna wi öf med deras winter-kost. Andra djur måste under snön och isen framsöka sin knappa föda: men dessa har öf naturen gifwit den stickeligheten at kunna finna den. Renarna i Lappland söda sig nästan endast och allenast af Måsa; åtminstone är den om vinteren deras enda föda. De äga den naturliga färdigheten, at äfwen under den tjockaste snön kunna uptråda heme, så djupt den öf må ligga. De som äfwsä dessa djuren, hafwa em ingen ting mer at bekymra sig, än at de gifwa agt, om Renarna gnaga måsan af träden, eller om de röra i snön. I förva händelsen kunna de wisserligen wara försäkrade, at marken icke här någon måsa; och då måste Renarna drifwas widare. Dessa djuren behöfwa ganska litet til sin föda, och kunna göra de starkaste dagsrefor af 11 til 12 mil efter en enda måltid af blott så mycket måsa, som man wed trädme händer kan hålla. Men likwäl dd de ganska mycket, då den fallna snön förvandlar sig til is, at de icke kunna komma åt jerdmåsan, och trädmåsan icke finnes tillräckelig. Det skulle icke gå bättre med många flere djur, om intet naturen meddelat dem den gifswan, at kunna fasta en hel winter, och detta är wisserligen det kortaste medlet wid förestående hungersnöd.

Många slags Insecter, hvilka inspinna sig uti sitt silke, göra just underweel i fastandet. Sedileau har beskriwit en mässe lefnadslopp, hvilken ungefär i Maji månad kryper utur jorden. Den äter ungefär åtta weckor under gestalt af mask; då spinner den sig in, och ligger som en Puppa hela foratio weckorna, utan all näring. Änkeligen kommer den fram som en fjäril, hvilken lefwer tio dagar, under hvil-

ken tid den warar sig, ligger ägg och ödr. Huru kan man wibilla sig, at en mask, hwilken i Julii Månad det ena året uphördt at äta, uti Maji året därpå ten hafwa courage at para sig? Bland foglar och fålar lefwa de wisserligen hela vinteren igenom utan näring, som frysa fast i foder och moraster. Swindeligen är det öf på samma sätt med myrorna, om hwilka Gould och si.ta bewisat, at de hracka äta horn, eller til vinteren samla sig något förråd. Swarnmardam, som redan lärde detta i sin så kallade Naturens Bibel, tror, at de om vinteren, som andra Insecter och några Bien, atdeles intet äta, och man finner äfwen i deras högar intet förråd af fäd och andra närings-medel. De Aristiska Prästerna göra således et fåfängt arbete, då de, efter sin mantro, utströ Ris på fälten för Myrorna, at följa för deras upphållande. Bland de förfotade djuren äro Björnen och Murmel-djuret belanta för sin winter-sassa. Man finner i alla dessa förundransvärda exempen höje af en besonnerlig försyn, hwilken styrer alt det som skapat är på jordklotet. Ty huru kunde wäl en sådan wis inrättning af djurens kroppar, och meddelandet af så besonnerliga och åtskilliga egenheter, til deras lifs upphållande, hafwa kunnat tilldraga sig af en blott slump? Ty at djurens kroppar förwandla sig efter årstidernas åtskilliga bestaffenhet, at de igenom sin inplantade drift förut göra sig förmyndne, at kunna utvärda den förestående vinteren, och at de igenom äfwen denna drift blifwa twungne at försja för sit wid magthållande, utan at sjelfwe weta det; sådant alt bewisar en förut bestämnd ordning och affigt, som omhjeligen kan härbröa af en blind hantelse. Intet djur, säger Herr Professor Reimarus, har onbdiga och öfwerlöbbiga böjelser: "Bygger också en soael et näse för sig" "sels och för sin egen begärlighet, om han" "intet wil lägga ägg? Affalar en hna sådes" "kornen blott för smakens stuld, som Sampsin" "gar och andra små foglar måste göra af nöd" "och för at kunna smälta dem? Samlar sig" "något djur förråd af spis tillhops öfwer win-

" teren, som skal tillbringa hela denna tiden med
 " sömn, eller som den tiden kan finna tillräckelig
 " söda på marken? Flyttar något djur till främ-
 " mande Länder, som med sina ungar kan ut-
 " håra våra vintrar, och fräna sin söda hos
 " oss? Söker något Insekt, at utaf vleksighet
 " skola sig i bladen, som kan tåta at lefva i
 " fria luften? Bygger sig något djur underjor-
 " dista boningar och gångar, som kan vara i så-
 " kerhet på marken? Skiftar något djur orden-
 " teliga sällskaper med andra sina likar, som at
 " lefa kan hjälpa sig? Drager något Insekt till
 " sammans söda vid sina ögg, då den un-
 " ga affödan eljest vet at finna sin nödvän-
 " diga näring? Nej! Man finner i hela natu-
 " ren en konstig förenig af de medel, hvilka bi-
 " draga till djurens vid magt hållande. De djur-
 " ren, som med äga vinter-pälisar kunna beslödda
 " sig för kölden, finna på sin södelse-ort både
 " vinter och sommar sin söda. De, hvilka för
 " kölden måste kroppa i hålor, samla antingen för-
 " at sin söda där tillhoppa, eller tåta de om vin-
 " teren på det fettet, som de öfver sommaren lagt
 " sig till. De som af kölden drifvas till främman-
 " de Länder, finna därstädes sin rikeliga näring.
 " De, hvilka om vintern måste tåta på sin e-
 " gen kropp, hafva den driften, at i tid kroppa
 " in uti hålor, hvaräst kölden icke kan skada dem.
 " De, hvilka om vintern kunna finna sin söda i
 " sitt hemvist, hafva ingen ödgärelse at resa bort,
 " eller at undandöma sig; utan naturen förvarar
 " dem med varma pälisar, på det de må blifva
 " där de äro. Häremot bekomra sig stors-djuren
 " söda om bergshålor, och lida öfven ingen son-
 " nerlig förändring i aufseende till sin betäckning,
 " som skulle vara dem onödig och besvärlig i de
 " varmare länderna, dit de flytta. Hvilken för-

undringsfulla försök måste icke vilja för så många
 slag af djur? Hwad måtte väl intet de små
 foglarna, som så mildsamt måste behjätta sig,
 många vilba djur, och oräkneliga Insecter, an-
 vända för konststycken, för at kunna bärga sig
 vintern öfver? En Allonborre, Melolontha,
 måste hela fyra års tid viltas i jorden som en
 mask, innan den får gestalt af en Allonborre.
 Huru är det dock mildeligit för en så liten mask,
 at lefva i jorden, som ofta många fot djupt
 kryper till sten? och huru kan den gå efter sin
 söda? Huru gör denna masken hård och kånst-
 lds emot den starka kölden, då den likväl seder-
 mera som Allonborre knapt kan tåta litet Mass-
 köld och regn? Efter alla betraktelser blifwer
 ingen ting annat än förundran öfverit, och vi
 finna uppehållelse-werket öfwen så Gudomligt,
 som Skapelses-werket. Jag gifwer dessa betrag-
 telser åt dem, som vid vinterns inträde lämna
 för mycket rum för närings-sörger, för skul-
 tan och för melanholte.

Min Herr Läkare.

Jag blef intagen af förundran, då jag nok-
 ken läste uti Edra blader, at djur och
 människor gifwas, hvilka till sin dageliga drock
 nyttja sjövattnet; men ännu underligare föreföll
 det mig, då jag förnam, at dessa vadmister in-
 tet wordo Skeppare, utan Landboer. Sy man
 wet, at sjövattnet på intet ställe är såmt och
 obrukbarare, än vid kusterna. Hafwets äbb och
 flod drifwer alla orentligheterna till kusterna, och
 gifr dem därigenom så stunkiga och heta, at
 man intet kan besiga dem, utan at falla.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Oct.	St. 8. f. m.				St. 2. e. u.				St. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.
17	b	25:33	2. u.	N.	1 mult.	25:33	3. u.	N.	1 flart.	25:33	4. u.	1 flart.
18	c	25:20	10. u.	NW.	1 snö.	25:20	8. u.	NW.	1 flart.	25:20	9. u.	1 flart.
19	c	25:20	10. u.	NW.	1 flart.	25:20	6. u.	NW.	1 flart.	25:20	7. u.	1 flart.
20	d	24:35	7. u.	W.	1 mult.	24:31	3. u.	W.	1 mult.	24:30	3. u.	1 mult.
21	e	25:15	3. u.	W.	- mult.	25:10	1. u.	W.	- ström.	25:11	3. u.	- flart.
22	e	25:19	8. u.	NW.	- flart.	25:20	6. u.	NW.	- flart.	25:20	12. u.	- flart.
23	b	25:25	10. u.	NW.	1 dimba.	25:25	6. u.	NW.	- mult.	25:25	8. u.	1 flart.

Den 25 Nov. Första Quart. St. 2 e. m.

År 1770. d. 24 November. Politie- och Commerce = Tidningar.

3 Stockholm äro ifrån den 16 November til och med d. 23 Dito 1770, födde: 17 Gökborn, 25 Stickebær, 20 Par wigde, samt begrafne 20 gamla Personer och 23 Barn. (○) utmärker at ingen förteckning ifrån den Sörjamlänsen inkommit.

De gamla Personerna äro ddde: 7 af Lungsjot, 3 af Hetsig Feber, 2 af Farnsbörd, 2 af ofönd sjukdom, 2 af Wartsjot, 1 af Lärwerk, 1 af Wagneber, 1 af Gråsa, 1 af Slag. De 23 Barnen äro ddde: 10 af Slag, 4 af Kopper, 3 af Wicks-Feber, 2 af Wagneber, 2 af ofönd sjukdom, 1 af Hetsig Feber, 1 af Kishosa.

Namnen på de gamla ddde Personerna äro:

(St. Nicolai.) Brandwachts-Kornmästaren Jonas Eburius hustru. — 4 Barn. — (St. Clara.) Laquayen Fredr. Hedenbergs hustru. — Skräddaren Eric Oherjen. — Cancellisten Simon Daniel Bruns hustru Sophia Kerman. — 4 Barn. — (St. Jacob.) 1 Barn. — (Middareholmen.) (○) — (Lyska Sörjamlänsen.) (○) — (St. Maria.) Käffts-Kamaren Olof Ströms hustru, Brita Magdalena Asp. — Spinnerkan Sara Nilsdotter. — 2 Barn. — (St. Catharina.) Fabriqueuren Johan Jacob Pihlman. — Klädmaralaren Johan Wahlberg. — Sjöman Anders Schilt. — Caffins-arbetaren Fred. Jac. Kettlick. — Strampwäremaren Eric Wagn. Ringman. — Timmermans-Enkan Maria Hestm. — Sjömans-Enkan Maria Lindberg. — 2 Barn. — (Könsholmen.) Kungfru Anna Albertina Welhoj. — 2 Barn. — (Kiska Sörjaml.) Notisfaren Uoan Eskolin. — 1 Barn. — (Gransjö Sörjamlänsen.) (○) — (Ladugårdslands-Sörjaml.) Carduansinofaren Christoffer Swenner, 79 år gl. — Läkaren Daniel Schentig. — Skepps-Timmermannen Anders Huclius. — (St. Olof.) Weidkaren Anders Agrell. — Drängen Hans Skarin. — 5 Barn. — (St. Johannes.) 2 Barn. — (Stora Barnhust.) (○) — (Skepsbolmen.) (○) — (Danwiken.) (○) — (Sabbatsbergs Sattighus.) (○).

Utskillige Kundgörelser.

Wid dödsfall brukelige Notificattons-Billetter, finnas i Kongl. Tryckeri-Boden för 3 bre K:mt, och Svensk ledes Wist-Billetter til samma pris.

Sörjerefs-Papper med swarta kanter, brukelige wid dödsfall, finnes i Kongl. Tryckeri-Boden för 9 bre Kopp:mt stycket.

Eures-Contracter finnes uti Kongl. Tryckeri-Boden för 12 bre K:mt stycket.

Hre-Redlar tryckte af alla möjliga slag, finnes i Kongl. Tryckeri-Boden för 6 bre K:mt.

Orlofs-Redlar för Frensk-olk, af flere slag, finnes tryckte uti Kongl. Tryckeri-Boden för 6 bre K:mt stycket.

J. Helmbergs Woklada finnes såhände Böcker til salu: Kreientii Wokilla, fr. W. a 30 Dal. Kants Wokilla a 27 Dal. Scruers Wokilla, w. b. 36 Dal. Schenbergs Wokilla, Perg. b. a 34 "er, med Wannerdals dito. Pettersens samt Kreientii Communion-Böcker, a 5 Daler stycket. Papiers Grammar, a 7 Daler 16 bre. Strelings Grammatica, w. b. a 6 Dal. Krofveri Krigs-Lagsarenhet, 2 delar, a 27 Daler häftade, 16 bre. Deben in 8:ve, a 6 Dal. Dito 4:to, a 12 Dal. Wiven finnes der en nyttigen inkommen Frank Wok, kallad L'are dese traiter somme dans les maladies véneriennes; & dese guérit de leurs differens symptomes, a 18 daler. Wiven utdelas der gratis Cataloguer.

Ut Trycket är utkommit, och såses i Åfsergrens Woklada: Då Hans Kongl. Høhet wår Drottne Kron-Wok Gustaf antrådde Sina Wokrikes Resor, a 6 bre. Der finnes äwven, Svar på senare stycket af Adelsmans Kanslar, Jönte Wibanget, om Gråsse och Oråsse Ståndens Woktigheter i Besordringsmål, 12 bre.

Några så Exmplat af en Adelsmans Kartor om Besordrings-Woktigheten, sådane stycket, finnes ännu i Åfsergrens Woklada; Wiven et derpå utkommit swar, et ark in 4:to, a 12 bre Kopp:mt. Wuterhets-Wokken 2 deler, a 4 Daler. Protocoler om Woktigheten, a 6 Daler 20 bre. Protocol om Woktigheten, 3 Dal. 18 bre. Kemte flere sorter nyare och äldre Wokken i allehanda Språk och Woktigheter.

Ut Høgløssige Kongl. Krigs-Collegio blifwer den 13 Februari nästkommande Klockon 10 förmiddagen genom Auction urbandladt för det Sprengperitiska Garnisons-Regementet 6772 alnar blott, hvitt och ågra röde Klåde, af 9 Quarters bredt inngen Wokerne, 3600 alnar Kropprödt Wok, 7344 alnar alshred fodernål, 1632 alnar Stifad-wok af 3 quarters bredt, 816 dusin Wokings Alder-Knappar, 2720 dusin dito Wok-Knappar, 6520 alnar indren af mellon-sorten; 304 alnar dito af breda sorten, 192 alnar indren af smala sorten; 37 par Wok-fok-Wok; 768 Woktar, med Wokings-Knapp, hvitt trä-indre, smettband och woksting; 48 Woktar utan Wokindren; 816 par Wok; 816 par hwhita Wokstumpor; 816 swarta Wokstumpor; 1632 Wokstumpor. Hwissa Wokstumpor gifwes förut emot medehäftig Wokgen; och kunna de jem icke äga tillfälle at hwhita sig wid Auctionen inänna, genom bref inända sina nogaie arabud til Wokers Directoreten Hwhitmillen wid Cronans.

Hwhisses hämnad tillkännat, at uti Wokstumpor Stad är en helt ny wäl uppbyggd Wård at förstå, som består af en stor Tek-Wygning med två Wokringar och Wok-Lok med 8 Kum i hwarie Wokning och goda Woktar, som 3:ne söna Woklar, med et Wok i hwar Wokning; alla Rummen med wakra Woktar och Wokningar utsträde; så inrättat, at 2:ne söna Wokhall kunna hwhita tillräckelig och bekwämtigt utromme. 3 samma Wård, twenne Wok-Wygningar, samt alla nödige och bekwäme Wokhus som kan åstundas, och en Wokbar Wok nära Wok-Wygningen; äwven wid samma Wård en stor och wäl onlagd Wokgård med flera swarter til Wokstumpor; Wokstumpor om

fjerdepårt uti et nytt Smag-Skepp, om några och Sextio svåra Påfver, uti sukkomligt godt skänd. Om alt beträkta kan fås närmare underrättelse hos Rådman Georgi och Borgmästerrinnan Hanquifst här i Staden, samt Rådemanen Diederich Mehell uti Westerköf.

I förgår öppnades det uti Miesher Nelanders Hus vid Niddarhus-Torget och stora Kurko-Drinken, med mycken kostas utvattade Caffehuset, med försäktan at all indjeliga sät skal användas til en anständig, hederlig och snugg uppöfning. Utom Smånka Post- och Jureks Tidningarne, Fårba och Åkmanna Tidningarne, Dagligt Allshanda, Års-Trycket i Kongl. Tryckeriet och åtskillige andre Skrifver, hålles äfven derstädes: Daniska Tidningarne ifrån Köpenhamn, Amsterdanska, Fransyska Gazetten, Hamburgska Correspondenten och Altonaiske Mercurius, som härmed til efterrättelse kundgöres.

Som Hof-Junkaren och för detta warande Tull-Rådet Baron Geböhagen, hvilken i flere år bodt i denna Staden, tänker invid i nästa månad, om Gud wil, härifrån afresa, så gifwes sådant härmed tillkänna, på det i fall någon hade af honom eller dets Besjant något at fordra, han då må med det första sig anmäla i des Nvarter uti Bergs-Rådet Sandls Hus i hörnet af Drottning- och Freds-Gatorne, en trappa up. Adressen till bemänte Hof-Junkare blifwer efter förändande tid, på Nvarter och Torsho.

Uti Grefwälske Lagerbergska Husets invid emot Källaren Stochholms Slott på Hegerings-Gatan, hafwa waraktigt Jelf nätterid uppå åtskillige Wagnor bortskult större och mindre Knappar på Taten. Den som här om har eller kan få någon underrättelse, eller tiuifwen upåcka, gifwe det tillkänna hos Wätmästaren Blomberg i Kongl. Bergs-Collegio, då hederlig bildning utlofwäs.

För råttå ägaren är den 19 i denna Månad floctan 8 om astone bortkoppat uti des Dyr-Sicka, på gatan emellan Redhinska Huset och Lasons Warf, et Silfwer-Ur med arbetat Silfwer-Federal och Silfwer-Laska, utan minur-wisare gammalmodigt, gjordt i Frankrike, men reparerat här i Staden, och står Stochholm inne i Uret. Den rättfinte meniska som det samma uphittat och tillkänna gifwer hos Madam Norling på Wasseholmen, som bor uti Fru Handels Hus det mindre wid Lastage-Platsen, skal derföre undfå hederlig wedergällning.

Eli nästa Påfve åstundas en i Trågårdsködet wäl öfswad man, det ware sig wästare eller Gsälst, hälfst ögfitt. allensst han kan upre bewis om nyckerhet och sät, at emottaga en Trågård här i Staden emot hederlig pennyngeslödn; hwarom närmare underrättelse fås, antingen nuntz eller skrifweligen af Newisorn Reinh. Sorell, som alla föremiddagar träffas i Kongl. Kammar-Revision.

Eli Påfven eller nästa Fardag, bliv en Kammar ledig uppå Wäster-Långgatan nederst i Portuågen, som är tjenlig til Handels-Bod. Underrättelse derom lämnas på samma Gata uti tredje Huset til Höger ifrån Lyfka Kurko-Drinken N:o 64, en trappa up.

En Person, 26 årgammal, som warit engagerad wid et Land-Regemente, men tänker nu hos förnämt Herr Kap löfa sig in såtom Söjmästare eller Kammarfjenare, ja om ock så skulle åstundas, brukas til biträde uti Landts hushållning, har ej annat förwiports än et godt ryckte om honom, och drifkas snarligen måtte gifwas amptoge; underrättelse om samma Person fås i Konal. Træckeri-Boden.

Hos Klådmästaren Bergman i des Bod på Stora Niggatan, emellan Lyfka Kurko-Drinken och Kornhamm, lemnas underrättelse om treanne små, men fördeaktige Egendomar, samt wäl belågne, Råpsöringen är invid lan 9 och 12000 Daler Kopparmant å dem alle; En å. belågen i Staden, och de andra 2 å Södermalin, nära wid Torget; wilsoren blifwa drågliga.

En Transport-Gevel för Ertundrade Augusten Daler Runt, hest no, allensst transporterad af dessta Insättaren, jämte flera små Sedlar, besidande maji 9 Dalers, äro för råttå äaren i des rum berikome; skulle någon härom kunna lämna någon underrättelse, gifwe det tillkänna i Dobaks-Boden invid enot Wothuset.

Den 1 Decembris floctan 3 eftermiddagen, blifwer wid Kornhamm uti Commerce-Rådet Edderinas Hus hos Træcturen Thagerborg, Lärninge-Spel på et Koppel, nyligen ifrån Småland upkomme goda Jagthundar, som alla dagar invid floctan 12 och 1 äro at besje på Niddarhus-Torget.

Uti Huset N:o 19 wid Diederich Sicks Gränd, en trappa up, är et wäl Menberat Rum jämte kök at hyra, hwarom underrättelse fås, så wäl uti bemänte Hus, som hos Stads-Rätaren Rahm uti des Contore, hwilket Hus äfven är til salu.

En med utwalda Siberiska Katt-Kinn färdig gjord Påls är til salu, uti Klådsändet och Wagate-Gränden wid Lilla Ny-Gatan.

Wästra Thes-Sevicer, tjenlige til Julflappar, ertra sät Thee i Canistrar, och Nanfiner, äro til salu, hwarom Wätmästaren wid Ostindiska Contoret, Ewen Gullsterna, lämnar underrättelse.

Den fem emot et Thes-Spel eller andra nöttiga Menbler, behogar bortbota gamla Eiden eller Sammetts-Räddar, hälfst Swarta, uti det tillkänna i Glas-Boden på Norrebro i Huset invid kallade Skrifwälsken.

För resande är en Lutwagn med två Stolar och tillbehör, at besje och löpa, hos Subliquaren Neis på Kongsholmen.

Den 21 sät, bortkoprades emellan Noermalm-Torg och Trompetare-Dacken et rundt Silfwer-Skofspanne; den som det uphittat, gifwe det tillkänna i Kongl. Tryckeri-Boden emot hederlig wedergällning.

Uti Klåds-Ståndet på Stora Niggatan wid Lyfka Kurko-Drinken, fås underrättelse hwarom för Grädda är til salu.

Uppå Eddermalin och St. Carbarina Friausning uti Huset N:o 14, Norr om Kirkan i Siskare-Gränden finnes en Souveralus Cur för all slags Landvärk. Underrättelse fås i samma Gård hos Styrmannen Wäsjberg.

Af Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Enskjälse öfwer Hans Kongl. Höghet Prins Carls hugneliga återkomst, efter Thees tyfveligen förrättade Utrikes Resa.

Stockholms Weck=Blad.

Lördagen, den 1 December. 1770.

Lärda Saker och Rön.

I N K N E N.

Om Sjöwattens nyttjande til drick.

Skrifas erhåller det nåra wid Kusterna skående sjöwattnet en seghet och wi-drighet, och stranden blifwer af stank så upplid, at dettawar orsaken, hwar-före, efter Plinius berättelse, de gamla Wæterne kallade stranden wid Sicilien: Solenes Kostall. Det sjö-wattnet, hwilket man får 40 eller 50 mil från dessa Kusterna, är wida klarare, ljusa-re och lättrare och derföre måste jag billigt undra, huru det är möjligt, at människor och djur kunna njuta et så slätt watten, som sjö-wattnet wid Kusterna är. Emedertid måste jag tillstå, at flera saker äro mig obegripelige, hwilka jag icke destomindre tror; och jag kan sjelf i närwarande ämne anföra något, som är besynnerligt nog. Fru Dacier talar om en anhängare af Aristoteles, hwilken försäkrar, at Grekerna, för at konservera sina Winer, blandat en wiß myckenhet sjö-watten däribland. Huru von Texlon säger äfwen det samma om de Nordiska Win-handterarna. Skulle man icke snart tillstå, at ingen ting i naturen är så ofäkt och skadestigt, som icke kan tjena til några människors nyttighet eller underhåll? Sjö-wattnet purgerar. De som hast Watusoten, och druckit det utan all tillredning, hafwa därpå blifwit friska. Ell-wäl kan en purgans af så wadmättig och skadelig art blifwa en dagelig drick för människor och djur. Til äfwentyrers finna några Edra Läsare et nje uti at eftertänka grunden til dylika naturliga fallsamheter.

Jag är Eder flitige Läsare.

S. D.

Bref från J. K. Huru drunknade människor kunna hjälpas til lifwet.

Min Herre.

Som J uti et af Edra ark wisat, huru de böra hjälpas, som förkylt sig, så kan det icke wärida emot Eder plan, em jag nu lämnar

en kort beskrifning, huru man också kan hjälpa dem til lifs igen som drunknat. Sådana människor dö af förkylning, liksom de hwilka hängas; ty man finner hos dem merendels, hwarfen i bröstet eller magen, watten. Men emedan de gemmenligen fara ned under wattnet med en sträck, hwarwid luften drages djup ned i Lungan, men under wattnet i ögnablicket en häftig krampe tillslutar luft-röret, och betager luften utgången; så finner man merendels, at de utur wattnet updragne drunknade hafwa ett mycket updrifwit bröst och et högt utgående underlif. Men så snart luften får fri utgång utur Lungan, sjunka dessa delar åter tillsammans; och som detta varit orsaken, hwarföre hjertats rörelse och blodens omlopp afstannat, så besinner sig den drunknade, så snart han allenast befrias från denna inneslutne luften åter i stånd at andas och lefwa, om han allenast får någon retning, som åter sätter lifs-rörelserna uti gång. Om man efter dessa reglers anledning förfore med dem som drunknade, skulle kanske alla, som efter några timmar återfinnas, kunna räddas, ja til äfwentyrers kunde äfwen sådana bringas til lifs igen, som legat hela dygnet i wattnet; emedan wi icke hafwa så exempel, at man åter-bragt dem til lifwet som varit i sjön et helt dygn och derför, utan at man hafwer nådigt efterleta sådana exempel i från längre tider tillbakåt. Sådana finnas hos Lancelott, Pechlin, Alexander Benedictus, Zachias, och andre.

De drunknades wäsentelige cur består däruti, at man befriar dem från den uti bröstet inneslutne luften, och at man därjämte åter sätter lifs-rörelserna i sin behöriga gång.

Allt winna första affigten tjåna mångahanda förskil. De läggas på ryggen, med hufwudet något nedhängande, och medelst gnidande med warma dukar tryckes underlifwet, eller med eljande händer gnides bröstet up at. Man retar swalget med en oklad fjäder, eller på annat sätt, för at upreta en kräkning, hwarwid luftröret må kunna öppna sig. Men om dessa förskil tyckas frugtlöst afbå, huru de öfwa försk efter en

hinnas beständiga arbete göra sin werkan, så är det bäst, at man, för at inset förlora någon tid, straxt strider til luft-rörets öppnande, om hvilken operation nu mera är bekant nog, at den icke har minsta fara med sig. Professor Deckers method i Leiden, är härvid den kortaste. Man sticker en Troicar med sit rör in i luft-röret, och drager ut honom igen, lämmandes röret qvar i hålet. Luftan far då hvarsanses utur bröstet, och sedan man igenom denna öppning några gånger upblåst Lungan, och åter latit henne falla tillsammans; så hörjas hos dem, som ännu äro at rådda, hjerat at stå igen, och andedrägten förnyar sig med några suckar. Detharding och Geister wilja at denna operation aldrig bröjt bör företagas fram för alla andra försök; men så snart den frambragt det ringaste tecken til lif, är det nödigt, at man ock tager andra medel til hjelp, för at återställa lifs-rörelserna.

De vanligaste och förnämsta medlen, hvar igenom detta verkställles, äro guidandet med warma dukar och spirituosa medel, besynnerligen egg-raden utåt; äfwen inwicklandet i terra dulcar och warma Sängkläder; warma dukar eller heta Glaslor under fötterna, emellan hären, på häfterna, under arnarna; dock, om det är vinter-tiden, allenast en långsam och småningom skenende kroppens upvärmade. Härtill kommer ännu nossemedel uti näsan, krållmedel så snart den sskete kan swälja; eller retningar i swalget och luft-rörets et måtteligt kroppens rullande, hjärt-sprekningar, Chamomill-Thee, hwarmed Sovestis, Rancini och Tyman åter tillrättabragt så många drunknade, jämte stärkande och upvärmande Eloxirer. I 14:de Bandet af Historie eller Reisebeschreibungen, berättas, at de wilda i America rådda sina drunknade deris

genom, at de nedanfrån blåsa tobaks-rök in i farmarna. På detta medel kan man, näst luft-rörets öppning, sätta det bästa hoppet. Den Parisiska Fältlären Thomas såg en gång ett Pashy en drunknad Hustru, med hvilken råddande man syheltatte sig. Man wille, enligt den gamla fördommen, at hon skulle hafwa mycket watten hos sig, uphänga henne med fötterna, då en Soldat som rötte Tobak, gick förbi, och utlofwade at straxt hjälpa henne til lifs. Han nyttjade Tobaks-pipan som et Eloxir, och blåste röken utur Piphuswudet in i kroppen. Han blåste intet på detta sättet fem gånger, förän et bulande hördes uti hennes kropp, hon gaf häruppå watten isfæn sig genom munnen, och qwidnade wid igen inom några ögnableck. Ehuru nu denna hustru intet legat länge i watten, utan straxt blef updragen; och ehuru Herr Joly förklarar sig intet hafwa sedt någon besynnerlig wårkan af Tobaks-Eloxirer, så sätter dock det anförde exempel mycket wårde på detta medel, och jag tror at detta och luft-rörets öppnande äro kraftigare, än alla andra anförde medel. Farmarnas starka retning af Tobaks-röken, den deruppå följande sammandragningen, och deras starkare rörelse, hvilken fortplantar sig på undersifwets musclar, på magen och mellan-gården, och sålunda blifwer en ny drifwande kraft på andedrägten, måste, efter alt anseende, sedan bröstet åter är friskt, ganska mycket bidra till andedrägens återställande; och som aldeles ingen fara eller olägenhet är wid detta försök, så wore det wisserligen en ganska stor efterlätenhet at försumma det.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Nov.	Kl. 8. f. m.				Kl. 2. e. m.				Kl. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.
24	h 25:41	8. u.	N.	1 dimb.	25:46	6. u.	N.	1 klart.	25:30	8. u.		- dimb.
25	o 25:25	4. u.	S.	1 snö.	25:20	2. u.	S.	1 snö.	25:1	3. u.		1 snö.
26	c 24:99	0. u.	S.	1 mulit.	24:91	0. u.	S.	1 mulit.	24:91	0. u.		2 snö.
27	3 24:91	2. u.	S.	1 mulit.	24:91	1. u.	S.	1 snö.	24:90	2. u.		1 mulit.
28	2 25:35	3. u.	S.	1 mulit.	25:35	2. u.	S.	1 mulit.	25:30	1. u.		1 mulit.
29	2 25:64	3. u.	S.	1 mulit.	25:64	2. u.	S.	1 mulit.	25:64	1. u.		1 mulit.
30	h 25:80	3. u.	NW.	1 mulit.	25:80	3. u.	NW.	1 mulit.	25:80	3. u.		3 mulit.

Den 25 Nov. Första Quart. Kl. 2 e. m.

År 1770. d. 1 December.
Politie- och Commerce-Tidningar.

I Stockholm äro ifrån den 23 November til och med d. 30 Dito 1770, dödde: 25 Gofebarn, 22 Riksbarn, 17 Bar wigde, samt begräfne 14 gamla Personer och 21 Barn. (○) utmärker at ingen fdrreckning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamla Personerna äro döde: 6 af Hetsig Feber, 3 af Lungfot, 2 af Bröstsjuka, 1 af Meuresse, 1 af Kallbrand, 1 af Ueberdom. De 21 Barnen äro döde: 8 af Slag, 4 af ofänd sjukdom, 3 af Koppor, 2 af Hetsig Feber, 2 af Torsten, 1 af Lärande sjuka, 1 af Bröst-Feber.

Namnen på de gamla döda Personerna äro:

(St. Nicolai.) Cancellisten i Rikens Ständers Banque, Wälborne Herr Fredrich Otto Mannerberg. —
Wedbäaren Olof Jönsson. — (St. Clara.) 4 Barn. — (St. Jacob.) 1 Barn. — (Riddarsholmen.)
(○) — (Eofka Församlingen.) Grosshandlaren Carl Ludwig Rodes Fru, Johanna Lovisa Mathea. — Adr-
nåren N. Holmberg, 68 år af. — (St. Maria.) Handelsman Anders Adals Enka, Wendela Maria Sa-
hou. — Kadelugnsmakare-Gesällen Peter Hellströms Hustru. — 5 Barn. — (St. Catharina.) Laga-Åswaren
Elias Wägner. — Pigan Gretha Johansdotter. — Awinserion Lisa Vorbon. — 5 Barn. — (Kongshol-
men.) Järnbäaren Pärslagen Anders Hagström. — (Finska Försam.) Drängen Carl Carlsson, 68 år
af. — Järnbäaren Nils Hjertaren. — 2 Barn. — (Fransiska Församlingen.) (○) — (Ladugårdslands-
Försam.) 2 Barn. — (St. Olof.) Åkaren Carl Pihlberg. — Brandväcken Eric Westman, 84 år gammal.
— 2 Barn. — (St. Johannes.) (○) — (Stora Barnhuset.) (○) — (Ekipsholmen.) (○)
— (Danwiken.) (○) — (Sabbatsbergs Sattighus.) (○).

Åtskillige Kundgibrelser.

Wid dödsfall brukelige Notificatons-Billetter, finnas i Kongl. Tryckeri-Boden för 3 bre R:mt, och Åfwen-
ledes Visit-Billetter til samma pris.

Sorgebrefs-Papper med swarta kanter, brukelige wid dödsfall, finnes i Kongl. Tryckeri-Boden för 9 bre
Koppent stycket.

Hyses-Contracter finnes uti Kongl. Tryckeri-Boden för 12 bre R:mt stycket.

Hyr-Sedlar trycke af alla möjliga slag, finnes i Kongl. Tryckeri-Boden för 6 bre R:mt.

Delofs-Sedlar för Lientjelf, af flere slag, finnes trycke uti Kongl. Tryckeri-Boden för 6 bre R:mt stycket.

För råtta ågaren är den 19 hujus borttappade, eller på något skälle qwarglömd, följande löpande Sedlar:
En, för 1000 Daler Kopp:mt, utgifwen den 4 Augusti sidsidedne, af E. M. R. med utom liggande Charta:
En Dito utgifwen af S. för 72 Daler R:mt; samt en Dito för 400 Daler Kopp:mt, utgifwen af E. G. W.
med a tergo tecknad transport. Som dese Sedlar äro på wederbörligt skälle til inlösen förbudne, och alltså ingen
annan än råtta ågaren kan sig af dem berjåna, så förmodar man, at den rättfämniga människa som dem uphå-
tadt eller eljest om dem har någon kundskap, sådant emot wedergållning uti Kongl. Wetenskaps-Academiens Con-
toir tillkänna gifwer.

Utur det under Reparation stående Huset wid Riddarhus Torget, har en mängd Årenplåtar efter hand blif-
wit bortkastade, och nu sijn förleden Lördags afton innom kläckan 10, sedan tillgången genom utanås blifwit för-
warad, har det samma wåldigant blifwit sönderslaget, och up i brea vinden ån a bortkastade 35 stycken sådana
plåtar. Den rättfämnige, som til denna åldes upståkande torde finna ge någon uplysning, och det för ågaren i
Huset angifwer, skal med all tacksamhet förskyllas.

Förleden Lördags som war den 24 November, är för en årlig man bortkommit et Siffwer-år med Emaill-
wad tåla och blätt band uti, glaser liet spräckt, gjordt i London, med namn Jöran Långs; Den rättfämnige
människa, som därom åger någon kundskap, göre så wäl och gifwe det tillkänna i Kongl. Tryckeri-Boden, emot bes-
derlig wedergållning.

Förleden Må dags afton som war den 26 November, förforades emellan Stora Ny-Gatan och Skepps-Bron,
et Årnband af Tafel-sjenar och swarta Ågater, i Guld insattadt; Den som det tillrätto skaffa kan, har at und-
sä hederlig wedergållning, då det i Kongl. Tryckeri-Boden tillkänna gifwes.

Om någon Lidelig-Ångsting, som tillföre tjånt i Handel, samt kan wäl rådna och skrifa, åstundar på
et hederligt Handels-Kontoir här i Staden hujus antagen til Betjent, emot Wogens stånande för sig, kan där-
om så underrättelse alla mornar til kläckan 9, i det så kallade Strickeriska Huset andra Porten til höger på
Nepflögade-Gatan, 3:ne trappor up.

Swarsk rätt goda Carin-Momon är at så mot skåstig pris, lånmas efterwärtelse om uti Tobaks-Boden
midt emot Ewen Wintappares Grånd på Wåfver-Långgatan emellan Storlyrto- och Kåk-Brinkarne.

En Jungfru som kan skrifa här på åtskilligt sätt, åstundar däremot betjåna Herrskaper; underrättelse om
henne fås i Fru Burgmans Hus wid Lilla Torget hos Madame Bergling.

Extra god och wålluktande Pomada gjord af Dock-Talg, finnes til salu för billigt pris, i förre och mindre
Partier, på Källaren Drufwan midt emot Aporbaket Markattan wid Stora Ny-Gatan 3 trappor up.

En Jungfru wål hemma i Hushållning, åstundar i något hederligt Hus blifwa antagen til Hushållning;
underrättelse om samma Person lånmas i Kongl. Tryckeri-Boden.

Som Peraquemafare Pärö-Gäben Frans Gottfried Bernhard Ignatius Schackert, i Tisdags eller den 27 Julius Kl. 2 efter middagen olof. afwitit, är liten och smal til wårten, har hwitt och rödligt ansikte, ljusbruna hår, är 18 år gammal, samt wid bortgåendet hafte på sig des wånlige hwardags-kläder. Den som afwånande Peraquemafare: Väse tillåtta skaffar, och til Kongl. Slots-Capellket Insänder, hafwer at undfå 150 Daler Kopp:mts belöning.

Lutheri Lyffa Bibel 1641 in Folio med de Garika Herrigarnes Bilder och Lutheri egen, finnes för billigt pris til köps hos Bokhållaren Stednberg uti Jacobs Bergs-Gränd och Huset N:o 15, hwarrest och fås underrättelse om Blandfåd och swart Hefia.

På Götth-Gatan hos Sadelmakaren Cackinander, är til salu, en Hjwertkett Ser: åttio Glåde: Wagn uti godt Stånd, beklädd med ägta rödt Kamelhårs-Schagg och gra målad, kan köras Comed med et par Hästar, är hienlig för Herrskap som har kortare eller längre resor, och sälles för billigt pris; äfwen en ny Kopp-Glåda klädd med blått Schagg, til salu. Skulle någon hafwa en brukad Kopp-Glåda i godt Stand at pååta, kan sig på ofwånande ställe anmäla, då underrättelse fås om köparen.

Kots-Sålar af Eggel, hvilka brukas äri Stor och Stålar, conservera fötterea från wåta och fuktighet samt gifwa värma och äro nyttige at bruka i winter, höst och war, säljes i Huset N:o 98 på Swartman-Gatan wid Lyffa Brun uti Woden nedre wid Gatan uti parie och partels för billigt pris.

För fjorton dagar sedan, är under en mans sjukdom förkommit 10 a 12 Waster swart Siffte, något öfwer 1 och et halft Stålpunds wigt; Den som om samma borttagne waror någon kundskap gifwa kan hos Stednswärfwaren Berg, beende på Söderman och Deigt Ekenhjelms-Gatan, har derföre i belöning at erhålla fjorton Daler R:mt.

En stor Fårn-Grenta om en Fjerding-Sås storlek något brukad, blef i förlöden Onsdags afton bortskulen uti en Gård på Norrmalm, och för någon tid sedan et stort Råde-Wolter med har uti; Den som om dese periedlar har någon kundskap, behagade det tillkänna gifwa uti Lindboden wid Blashebolmen emot 12 Daler R:mts wedergällning. Därpådes kan och återfås et Sjökrums Pippusund som är uphittat, enär rätta ägaren kommer och kan det beskriwa.

Den 27 i denna månad om aftonen, blef en Koppar-Kittel, märkt med N: 30 1766, af en Kannas sym, Kongl. Hofwet tilldrig, bortskulen; Den som om denna Koppar-Kittel eller hwarven kan skaffa någon underrättelse, behagade sådant hos Hof-Auditeuren Platin, i grå Stenhuset näst intill Dewelka Huset snedt emot Trimmare-Barnhuset, anmäla.

Utur Huset N:o 115 på Lilla Ny-Gatan uti nedre stän wånningen inne på Gården, utur et Skåp, är blifwit den 22 Novemb. bortskulit en Silfwer Marsked, märkt med Wokstärwerne E. D. S. Den som om samma sked någon underrättelse har eller framdeles få kan, gifwe det tillkänna uti bemäkte hus emot hederlig wedergällning. Skulle den wara pantsatt, wil ägaren densamma iudfa.

Til salu äro några stycken utiwalda Engelka Rids-Hästar och Stoen, hvilka nu i höst äro införane, tio a 10 och et halft quarter höga, tre, fyra och fem år gamla; underrättelse lämnas uti Kongl. Tryckeri: Woden, samt uti Huset N:o 35 snedt emot Maria Fattighus på Horns-Gatan.

Den 26 hujus, blef en Spansk Rids bortköpad, emellan Kungs-Wacken och Emedjegats Brun, med Siff-werting och Wögel samt brun Knapp; Den rättfämnige människa som den uphittat, gifwe det tillkänna i Tobaks-Woden i det så kallade Delwils hus, emot hederlig wedergällning.

Til salu är en Präst: gendom, 6 mil från Stockholm, som är wäl bekygd, och jårte en ganska wacker och behagelig utstift, äger alla förmåner i god och wäl brukad äker och äng, Trågård, Skog och godt Mulber, samt fyrelästrigt Siffte i 3:ne Eldar jämte flere Örper; hwarom närmare underrättelse erhålles hos Tobaks-Hand-laren Peter Bergman uti Klådes-Ståndet på Stora Ny-Gatan, näst intill Lyffa Kyrke-Drinken.

För rätta ägaren är den 12 siff. October bortskulit et Roullet af Perlema, infäst med Guld; hwarut woro 2:ne små Luckwatten-Klaffer af Cristall försedde med sörghlte Siffwer-Kerwar, och en liten förgylld Siff-wertratt, hwilket Roullet war omgiffwit med et arnat af rödt Läder; och utlöfwas til den, som samma kan tillrätta skaffa, och det til Waktmästaren Werling wid Kongl. Justitia-Devisionen ofämna, en belöning af 50 Daler Kopp:mt.

Utur et Hus på Regerings-Gatan, 3 troppor up, är sdr en fattig Lånke-Wiga bortskulit et stort Råde-Wol-fer med randigt wårer samt hår och skäder uti, en lång-Kudde med skäder uti; Den rättfämnige människa som om dese bortskulne Sång-Kläder har eller får någon underrättelse, gbre så wäl och gifwe det tillkänna i Kongl. Tryckeri: Woden, emot tackam wedergällning.

Förlöden Torsdags-afton blef emellan Freds-Gatan och Riddareholmen, bortköpat en Mackel; hwilken som samma uphittadt, behagade den återlämna på Riddarehus-Källaren i hörnet emellan Freds- och Droctninge-Gator-ne emot wedergällning.

En Försittig Wagn på nya Källar, med grönt klåde beklädd och gula snören, jämte 2:ne Dnnor, är til salu; hwarom underrättelse lämnas hos Tellerstedt: därpådes fås och underrättelse om en Camera obscura.

Wackra Thec-Serwice, hienlige til Julklappar, extra fint Thec i Emittar, och Pantfiter, äro til salu, hwarom Waktmästaren wid Skindiska Contoirtet, Ewen Gullstierna, lämnar underrättelse.

Uti Klådes-Ståndet på Stora Ny-Gatan wid Lyffa Kyrke-Drinken, fås underrättelse, hwaråst, där i negden, fins Grådda til salu.

En fikelig Wagnlig afursdar Condition på Contoir eller någon Handels-Wod; underrättelse om honom fås i Tobaks-Woden midt emot Posthuset.

En Hått grå til färgen uti Derronde året är til salu; hwarom underrättelse fås uti Huset N:o 12 wid Rosenbad och Droctninge-Gatan.

Stockholms Becko-Blad.

Tördagen, den 8 December, 1770.

Lärda Saker och Rön.

P A K A R E N.

Bref från J. K. huru drunknade människor kunna hjälpas til lifvet.

Det är bekant at ganska många människor hos oss äro ärligen omkomna i watten. Man skyndar wiserligen at få dem up. Men, om intet snart hos dem märkes några lifstecken, så bekunnar sig ingen gementligen mera om dem. Om sådana personer intet legat i watten längre än 48 timmar: så är det aldeles oförswarligt, at utan vidare försök låta dem ligga och omsider begrafwas; ty det är bewisligt af många exempel, at sådana kunna bringas til lifs. Men fromårdigheten til deras återställande går ännu vidare, och en drunknad, som ännu intet har några tecken til en påbrjad röta, kan sätta den skickligaste Medicus i förädgenhet, som besigtigar honom, då han skal yttra sig, om något hopp är til lifs, eller intet? Gementligen bekunna wi oss för mycket om de lefwande, och för litet om de döda. Beswör ic.

J. K.

Actis underrättelse huru Fridrich Zoffman undelade tjänster efter temperamenterna.

Min Herr Läkare.

Jag vill den mig säga Eder, at J hitintills intet varit sorgfällig nog at lämpa Låran om Läkare-Konsten til Landets allmänna bästa. Detta skal sinnas af närwarande bref, hwilket, ehuru allenast i några saker, kan afhjälpa denna bristen, som finnes i Edra blad. Men, denna saken är också af så stor wigtighet, at jag intet twiflar, det många blifwa mig ganska mycket förbundne för denna upgift. J hafwen i et af Edre ark sagt oss något om människornas åtskilliga temperament; men detta ämnet är därådes aldeles intet ofhandlat på et practiskt sätt. J weten ju at hwart och et temperament hafwer sina egna gåfvor, sinnes egenskaper, böjelser och passioner, hwarigenom det blifwer skick-

ligare til den ena syster och förädningen än den andra. Hwad för tyngd hafwen J intet kunnat göra det allmänna, om J wlat det samma, huru och på hwad sätt offentliga ämbeten och sysslor såkost kunnat utdelas at dem som bäst passa sig til sådana ämbeten! Det allmänna har hittills varit ganska okunnigt här om; och därutaf kommer, at de många sysslor blifwa så slätt bestridde. Här ser man en med Regements-stafwen i handen, hwilken dess temperament dock intet bestamt til någon ting annat än en Taffel-spelare; där commenderat en Besätthafware en hop Krigsskoll, hwilken dess naturliga böjelse allenast bestådt den gåfwan at kunna plåga Bönder. Wi finna människor, som af naturen intet äro skicklige til någon ting annat, än at fara til sjös, och hwilka dock deras ämbete pålägger at lära de Ostreändske språken; sådana, som kunna så tessa och dö wid P' ombre och Trisfelt-bordet, måste däremot prädila för folket huru man skal förja för själens Wi se Fältklärare, som af naturen intet tåla se någon blod, med et ord, wi finna det, som wi alla dagar se. Allmänna rogtet wet nog at tala här om, och om man skal tro det, så blifwer wid sysslor bortgifwande allt gjordt för egen nytta och winnings skull. Men jag är intet densamma, som wil tro andra människors Mäcenater, Patroner, och befordrare om elaka hjärtans; men jag tror dem om okunnighet. De förstå sig intet på temperamenterna; de weta intet hwad de sysslor, som de hafwa at bortgifwa, fordra för temperament, och til hwad ämbeten hwart och et temperament är skickligt. Detta berden J lära det allmänna. Men som J intet gjordt sådant, wil jag göra det.

Jag har nyligen läst en liten Afhandling af den herbuda Tyska Läkaren Fridrich Zoffman, hwaruti han meddelar grundelig underrättelse om mänskliga sinnens böjelser, passioner, deras ursprung o. s. w. J denna Afhandling har jag til mitt första öfse funnit denna så långa, för det allmänna saknade underrättelsen. Jag håller mig i mitt samwete förbundet at medde-

la honom, och jag vill ingen ting sika, emedan jag misstror min egen insigt i denna saken. Aldrig har jag läst något, som jag hållit vär- digare en mogen öfverläggning; och jag upmanar alla dem, som sitta i det fall af de hafwa syster af börtgiftiva, det de hädanefter inträffa sitt wal efter denna stora mannens gifne anledningar.

Utom des säger han, har och denna föda. läran om människornas temperamenter och naturliga ägenskaper, en stor nytta i Republiken, i sonnerhet då stora Herrar rätt lära känna sina Betsänters och underhafvandes sinnen, på det de må kunna rätta sig därefter wid lediga sällsamt.

Zman jag anförer sjelfwa syster, hwartil den lärda mannen håller hvarje temperament tjänstgör, är det nödigt, af jag förut, med des egna ord, beskrifwer hwart temperaments Character, på det hoga wederbörande så mycket lättare måga lära känna sina underhafvande.

De, hvilka kallas Sangvinei, hafwa et rögtigt blod och tempererade wätskor. De äro i sina förrettningar och handlingar muntra och hurtige, göra sig intet lätteligen swårigheter, bekymmer eller oro öfwer någon sak, äro förnögd, lustige och skämtsame, älska sällskaper, i sonnerhet sina wedertlikar, äta och dricka gärna det som är godt, spara därför inga pengar, hålla sig snogge i kläder, äro mycket benägne emot Fruntimer och angenäme hos dem, kunna sika sig nästan med alla humeurer, blifwa intet lätteligen wrede, fara wäl hastigt up, men låta snart åter tilfredsställa sig. Äro benägne til wällust, undfly gärna mödosamt arbete, sjukdomar och döden. För öfrigt hafwa de godt

minne, fatta med lättighet en sak, äro wäktalige och angenäme i umgänge.

Sangvinei sika sig hos stora Herrar, wid Hof, til Hof- och Kammar-Junkare, Exercitiasmästare, Mundstänkar, Köks- och Ceremoniasmästare och Favoriter, hwarmed de göra sin lycka. Man bdr aldrig sätta dem wid något Kammar-werk, hwarest är mycket göra med inkomster och räkningar, hwartil hädre sika sig de som äro af melancholiskt temperament; ty dessa äro sonnerligen capable til Deconomie, af förwärfwa pengar, af bringa Handels-speculationer i stånd, och af därigenom göra sig ättade hos stora Herrar. De lärde Sangvinei äro stickelige, för deras goda minnes skuld, til Professorer i språken, Eloquenzen, Historien och Antiquiteterna; de winna lätt bifall för sitt behageliga talesätt skuld, och om de därwid hafwa ambition, berömma de sig gärna sjelfwe, och stryka af wettensskaper, minne och qwickhet.

Dessa, som hafwa ambition, hafwa sin andel af det Cholericiska temperamentet, hwilket således beskrifwes.

Sådana personer, hvilka man kallar Choleric, äro i sina gbrömål mycket active och hurtige, begripa snart en ting, och kunna snart åter framföra hvad de weta. Men elst äro de mycket benägne til öfwerimning, otålighet, iswer, högmod och äregirighet, äfwen til hämd emot dem, af hvilka de blifwit fdragade eller intet nog samt ärade; sedsfwa efter höga ting och tjänster, fruga för intet så mycket, som för slaweri och skam; älska dem, som berömma och hedra dem, göra gärna, då de kunna, utwärtas stor skäl.

(Fortsättning händst.)

Meteorologiske Observationer.

Dec.	Kl. 8. f. m.				Kl. 2. e. m.				Kl. 9. e. m.			
	Var.	Therm.	wind.	wäd.	Var.	Therm.	wind.	wäd.	Var.	Therm.	wind.	wäd.
1	h	25:25	3. u.	NW.	1 mult.	25:24	2. u.	N.	1 mult.	25:24	2. u.	1 mult.
2	h	25:20	1. u.	N.	1 mult.	25:20	0. u.	N.	1 mult.	25:21	0. u.	1 mult.
3	h	25:66	1. d.	N.	1 mult.	25:67	2. d.	N.	1 mult.	25:67	2. d.	1 mult.
4	h	25:47	2. d.	S.	1 mult.	25:47	2. d.	S.	1 mult.	25:47	2. d.	1 mult.
5	h	25:34	3. d.	S.	1 mult.	25:34	3. d.	S.	1 mult.	25:34	3. d.	1 mult.
6	h	25:21	1. d.	S.	1 mult.	25:19	2. d.	S.	1 mult.	25:19	2. d.	1 mult.
7	h	25:12	2. u.	S.	1 klart.	25:12	2. u.	S.	1 jrdm.	25:11	2. u.	1 mult.

Den 2 Dec. Fullm. kl. 11 e. m.

År 1770. d. 8 December. Politie- och Commerce = Tidningar.

I Stockholm äro ifrån den 30 November til och med d. 7 Dec. 1770, födde: 27 Gosebarn, 26 Kläckbarn, 10 Par röjgde, samt begrafne 26 gamla Personer och 26 Barn. (○) utmärker at ingen förteckning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamla Personerna äro döde: 8 af Lungfot, 5 af Wattufot, 3 af Alderdom, 3 af Hetsig Feber, 2 af Slag, 1 af Varnsbödd, 1 af vangsivnen sjuk, 1 af mattande sjuk, 1 af Rödfeber, 1 af Bröstfeber. De 26 Barnen äro döde: 14 af Slag, 2 af ofönd sjukdom, 2 af Koppor, 1 af Hetsig Feber, 1 af Koriken, 1 af Pårande sjukdom, 1 af Lungfot, 1 af Wattufot, 1 af Diarree, 1 af Kränksjukdom.

Namnen på de gamla döda Personerna äro:

(St. Nicolai.) 2 Barn. — (St. Clara.) Artillerie-Hjulfmakare-Gesällen Nils Brun, 71 år gl. — Pigan Magdalena Härd, 70 år gl. — Ringerskan Maria Nvarnsfröm. — 6 Barn. — (St. Jacob.) Pigan Helena Johansdotter. — (Middareholmen.) Apothekearen Jacob Bark, 60 år gl. — Waktmästare-Enkan Christina Wittberg, 73 år gl. — 1 Barn. — (Eykta Församlingen.) Bläckslagare-Aldermannen Johan Jeremias Panges hustru, Barbara Dorothea Wittig. — (St. Maria.) Krigsmansbus-Casernen Johan Hallonqvists Enke-Fru, Anna Pena Esaloander, 60 år gl. — Coopvaerdie-Capitainen Petter Drafsjöns hustru, Anna Christina Wernberg. — Ständ-Drabanten Petter Heggbloms hustru, 61 år gl. — Timmermannen Langmans hustru, Timmer-Gesällen Johan Ekman hustru. — 3 Barn. — (St. Catharina) Coopvaerdie-Capitain Johan Backman. — Hand-Is-Vokhåll. Salomon Olm. — Afskedade Anttaren Fr. Ranberg. — hustru Anna W. Frings. — Skräddare-hustrun Cath. Hallberg, 67 år gl. — Skomakare-Gesälls hustrun Margaretha Pöf. — Tidmans-Enkan Cath. Holm, 77 år gl. — Pigan Maria Arntselia, 85 år gl. — Spinneriskan Maria Lisa Aman. — 5 Barn. — (Korsholmen.) 1 Barn. — (Fiska försam.) (○) — (Fransiska församlingen.) (○) — (Ladugårdslands-försam.) Afskedade Gardes-Soldaten Hr. Nyman, 60 år gl. — 1 Barn. — (St. Olof.) Afskedade Corporalen Benjamin Enhörning. — Uppningsman Lars Söderberg. — 2 Barn. — (St. Johannes.) Enkan Anna Kuit, 86 år gl. — Pigan Sigrid Örra, 75 år gl. — 4 Barn. — (Stora Barnhuset.) (○) — (Korsholmen.) 1 Barn. — (Danwiken.) (○) — (Sabbatsbergs-fattighus.) (○).

Utstillige Kundgörelser.

Wid dödsfall brukelige Notifications-Billetter, finnas i Kongl. Tryckeri-Boden för 3 öre K:mt, och Årens ledes Wist-Billetter til samma pris.

Sorgebrefs-Papper med swarta kanter, brukelige wid dödsfall, finnes i Kongl. Tryckeri-Boden för 9 öre Kopp:mt stycket.

Hvers-Contracter finnes uti Kongl. Tryckeri-Boden för 12 öre K:mt stycket.

Hyr-Sedlar tryckte af alla möjliga slag, finnes i Kongl. Tryckeri-Boden för 6 öre K:mt.

Delofs-Sedlar för Tjenstefolk, af flere slag, finnes tryckte uti Kongl. Tryckeri-Boden för 6 öre K:mt stycket.

Uti Trycket är nyttigen utkommit, och säljes i Segerdahls Bokläda på Stora Nygatan: Sal. Swerriens Örfwive Eric Drahns markwärdiga och Christeliga beredelse til döden år 1756, författad af des Skrifte-fader Drahns ären Magnus Troilius; 3 Daler 22 öre Er. hästade 2 Dal. Lefwernes-Beskrifning öfwer de Helige Guds Män, som skrifwit Gamla Testamentens Böcker, utdrag utur Starkens Bibel-Wärk, 9 9 Doler Exempl. Där finnes Åfwen öfwer de som skrifwit Nya Testamentet, a 6 Dal. i Er. Lofskadit Lefwernes-Beskrifning a 2 Dal. Er. Wrangels Berättelse om Lutherreiths och en Negers Beredelse och omvändelse a 1 Daler 16 öre hwardera. Es Jusd. Predikan på 13 Dag Sut: Guds billiga fordran af Ungdomen at på et besinneligit sätt i den äldre tänka på honom, 1 Dal. 4 öre Exempl. Gezell förklaring öfwer Gamla och Nya Testamentt i Exempl.

För dem som ifrån infundande Nyår wilja nyttja upbyggelige Böcker til Pus-andagt, lämnas til underrättelse, at uti för detta Grefningka Boklädan finnas Doct. Lutheri egen Ayrfo-Postilla alla tre delarna för et nedfart pris til December Månads slut til 33 Daler K:mt Exemplaret; Likaledes Braichs Sumariska gangka nyttiga Postilla öfwer både Evangelier och Psaltar, ej mycket sörre än en sagom Palmbof, för 6 Daler på Tryckpapper och 9 Daler på Skrifp. Creutzbergs Gudeliga betractelser på alla dagar hela året igenom, med en kort Vers på hwar dag af Auctoren til Awinnos-Regeln, kostar med Kopparstycken 15 Daler, men utan Kopparstycken 12 Daler. På samma hälle säljes et Partii Skrifpappers-Maculatur til 9 Doler K:mt Kist, samt Silfverpapper och allahanda Couleurtte-sorter Papper, til förre bekante billiga priser.

Beskrifningen om Upsala, andra delen om Upsala Academic, författad af Historiarum Docens wid bemäste Academie, Johan Wulst, förläses på Holländske Papper i Wokhandlaren Holmbergs Bokläda för 9 Doler Kopp:pariment Exemplaret, sedan de 14 till denna del hbrande Kopparkycken. nyttigen blifwit färdiga. Den första delen är jämnal tillredt, at läggas under Trycket, och Kol Åfwen utgifwas, så fort de Kopparkycken, som samma del komma at åtgå, hinna graveras. Inmedlertid kunna de, som på första delen med 6 Doler Kopparkycken Prenumererat, mot samma Sedel utan någon mellangift, bekomma andra delen om så behagas; Swaren mot den första delen sedan ej kan såttas under 9 Doler K:mt til dem som ej prenumerera.

Uti Höglöfuge Kongl. Krigs-Collegio blifwer den 13 nästkommande Februarii Klockan 10 förmiddagen, genom Auction uphandlat för Norra Esquadron af Bohus Låns Dragone-Regemente, 5071 och en half almär grönt

Kläde; 139 alnar Paille gult Kläde; 1764 alnar grødt Vøj; 1786 alnar Paille gult Vøj; 2200 alnar olns bred Foderwäf; 630 alnar Canvas; 252 alnar grønt Lærft; 1030 Dubin Wäfings Kläck-Knappar; 756 Dubin Wäfings Wäf-Knappar; 268 Hattar med Wäfings Kläck-Knapp och Gröndrängs omkring Knappen; 504 Ylle Hattfröden med 2:ne Fossar, en i hvardera sidoböner; 183 par runda Kortare-Stöflor, med fastade Sporre-Läder; 180 Bötenta Sporrar; 504 Wäfing-Band af Elgs-Läder; 167 Carabin-Kemmar halffurue, af gult samskadt starkt Dr-Läder, och förledde med Wäfings Silja och Beslag, samt pederad Kernhåse; 5 Gehäng besfurue af gult Sämshadt Örtäder, med Wäfings Silja och Stift, samt underfodrade med Köller-Band och Bajonett-Lässa; 504 Patroner-Löf, af gult samskadt Läder, med svart Kardewans-Läder; Öfvertåg på Låcket, samt rum för 12 Patroner och Olje-Flaskan, med et rum imellan Lådet och Blecket, der Karlen kan förwara Brev och ordres, såsom ock en gul Dr-Läders Kem med Silja och Beslag. Beswarianten härpå ser i Stockholm den sista Septembris 1771. Men de som vilja beswerera i Göteborg, Irmans tid til Medium Decembris samma år; halffwa beswerantjes-Summan gifwes förus enor wänlig och wederkäftig Wögen, och kunna de som sjelfwe wid Auctio-nen icke äga tillfälle sig löffning, insända sina nogaste anbud, til H:we:Directuren bestämmer wid Cronans A-uction, då de sola i Auctions-Protocollet blifwa intagne, så framt ingen af de närvarande underbjuder.

Id efter annan höfwa Kyrko-Wärbar uti St. Nicolai Kirkanling låtit i Edningarne påminna em de som äga Grafwar uti sjeffwa Kirkan hwilka äro wog besäffige, wille dem efterse och med reparation conservera. Deck som ganska få ägare det efterkommit, har Kirkan måst åtaga sig dese omsorgningar, som i sinem tid ägare icke kunna undraga sig at återbetala. I synnerhet får man nu påminna om Esenblinska Grafwoen, och hwar-ens årtfällige gånger at tillförene påmint, at den samma är fara wärd at aldeles den breda stenen kunde isfalla, det har wal ägaren redan förledit at lätt upföra twänne nya Grafstenar, som äro ännu stående på Kyrfogår-den ägaren til skada i sud och rdd-wäder; man anmodar dersfore dem, som härom Commission hafwa, at wärf-källigheten, som är det bästa i all god ting, måtte ock med det adrasörja härutinnan efterkommas, emedan försja angelägenheten fordrar detta, och är icke ägaren obekant de flere omständigheterna som Grafwoens öppning fordrar.

Det den 24 följedne November tillrände Lärninge-Epel å en så inrättad och besläffad Underläddning, at hwilken som har den samma på sig, aldrig kan drunkna, eller på annat sätt äfwenhwa sig til å watten, blif hinc dradt i sin ändteliga fullbordan, genom Hans Kongl. Höghets Prints Carls Höga och hugfeligga ankomit hit til Staden. Man har dersfore sedt sig förantöten utläta en annan dag, nemligen den 12 nästkommande Decembris kl. 4 eftermiddagen, då beröde Klädning kommer genom Lärnings-kast at bortspelas på Källaren Hoppet uti H. Afsejoren Bergströms Hus wid Riddarhus-Lorget.

Com Jule-Högstiden snart tillkunder, då ömsanta Christna böda komma ihog Christi Gud om kärleken, och af de gästoor Gud dem rikeligen förlånar, meddela sin fattiga nödlidande nästa, som turet hafwer til uppehälle; Ny bönsfaller i djupaste ödmjukhet, en gornmal och i flere år sängliggende änska, hos resperuere så högre som lär-gre, af alla stånd, at de willa låta den nöd gå sig til hjertar, och med något underlöd hägna, emedan hon i detta främstingewet wäntar sin anwaktande försökning. Den plågas af en hästig Giekt och Lungjet, och fattig-domen som är sjudomens nödwändiga följelagare, äro plågorna nästan obdrägliga. Den som säger sig hafwa fre, han wisse det med gemning uti barnbertighet, och intämme sin gästwa til Committijern Collen wid St. Jacobs församling, som drager omsorg om, at det rikelige kommer henne i händer.

December Månads Taxa.

Swarefter följande Versedlar skola försäljgs i Stockholm år 1770. Kopp:mf.

Bröd til et öre K:mt bve wäga:	En Tunna Svissl	=	=	=	1: 8 öre.
Fin: Svetebröd et Lod.	En Half-Ankare Bränwin a 7 baser	=	=	=	
Det så kallade Fransta Bröd et Lod.	Kanna	=	=	=	52: 16 —
Dito mindre fint et och et 4:ts Lod.	En Kanna godt Dubbelt Öl	=	=	=	1: 4 —
Erådr Någoröd tre Lod.	En Kanna Dubbeltöls Swagöl eller	=	=	=	
Dito ökrådt Bröd Kem och et halft Lod.	bättre Wältids-dricka	=	=	=	20 —
	En Kanna Enfelt Öl	=	=	=	15 —
	En Kanna Enfeltöls Swagöl eller	=	=	=	
Et Kat Dubbelt Öl	sämre Wältids-dricka	=	=	=	10 —
Dito En Tunna	En Kanna Bränwin	=	=	=	8: 16 —
Et Kat Dubbeltöls Swagöl eller	En Kanna Söt Mjöl	=	=	=	24 —
bättre Wältids-dricka.		=	=	=	27: —
En Tunna Dito		=	=	=	22: —
Et Kat Enfelt Öl	En W:lf säfvt Öre-Stut-eller Wige-Kött	=	=	=	16 —
En Tunna Dito	En Mark hel eller Half god grödd Kaff	=	=	=	28 —
Et Kat Enfeltöls Swagöl eller	En Mark Framfieding dito	=	=	=	24 —
sämre Wältids-dricka	En Mark Raffieding dito	=	=	=	30 —
En Tunna Dito	En Mark Kaffött	=	=	=	24 —
	Goda Drickes-Lam säljas sijnket 8, 11 å 14 dal.				

Färf Tiff:

En Mark Ruder	= 20 öre	=====	Giers	= 20	=====	Abborrar	= 14
Flundra	= 20	=====	Färf	= 20	=====	Id	= 8
Braren	= 20	=====	Större Gädde	= 20	=====	Eif	= 6
Gids	= 20	=====	Mindre Gädde	= 14	=====	Märter	= 6

No. 51.

Stockholms Wedo-Blad.

Lördagen, den 15 December. 1770.

Lärda Saker och Rön.

P A R A R E N.

Acris underrättelse huru Fridrich Goffman utdelade tj. åster efter temperamenterna.

Såsa Sangvinei ambitiosi stika sig hållt at bestydda andra, och om wäl-lust och fridloshet är hos dem, at upmuntra andra til det som är godt. Af detta folket blifwa goda Officiärer, Genera-ler, Gouverneurer och Sändningebud til främ-mande Länder, emedan de taga sin Herres respect uti ågt.

Melancholici hafwa blod och wåfler, som äro något tjocka, och blandade med många jers-wa jordaktige delar, så at de circulara långsamt och med någon swarighet. Sådana äro i sina föraktningar mycket långamma, och af ingen resolution, bestäma sig mycket länge, äro twi-selartige, mistrogne, rädda, och då de falla på någon sak, förändra de sig intet lätteligen, utan förblifwa wid sin tanka och långa nana, älska ensamheten, umgås hårdre med sina wä-er-likar, än med dem som äro lätige, äro icke äf-stare af Fruentimmer, äro tankfulle och goda sig geiller, hänga hjertat i synnerhet wid det tim-meliga, och äro förnämligast begiue på ghrighet, frukta mycket för fartigdom, dör tid, göra sig mycket sorg och oro, i synnerhet om de se-la förlora något af sit timmeliga goda, och kunna mycket lätt bringas til desperation. Men hwad de sinliga krafterna beträffar, så kunna de, då de en gång fått en sak i minnet, länge behålla den, och emedan de öfwerlägga all ting wäl, och äro fallne för mediterande, så sticka de sig til sådana Ämbeten, som fordra iudicium och ef-terfinnande.

Man har anmärkt at Sangvino-Melancholici, då de andre requista äfw en infinna sig, aldrast sig till Ju-stitie och Schei-me-räder, Hof-Prebiter, Biskoppar, Roma-re och Bis-Medic Men de lärde Melancholici äro fallne til Philosophie, Algebra och Medicin. Melancholico-Cholericus äro fittige, strifvamp-

ket bdeker, resutera och reformera gärna andre; kunna intet wäl fördraga sina likar, och om de komma på en mening, kan man intet få dem därifrån, tråsa och strida gärna, och förlåta in-ter lätteligen den som gjordt dem emot. Pbleg-matici äro til sinnet, sina gerningar och wandr, mycket långamma, lata, esierlatne, arbeta och kuderu intet gärna, sefwa gärna länge, äro ge-menligen begiue på dreidande, och älska sådana sällstaper, umgås hårdre med stätt än förnamt folk, fråga intet stort efter äro eller nam, hafwa wäl minne, men intet synnerligt iudicium eller gwick-het; om de äro rita, sefwa de mycket ördent-ligt i sin ande och orukt, försöfwa pengarna och blifwa fattige. Pblegmatico-Sangvinei, som äro fallne för liberlig lefnad, supande, spelan-de, orukt, och intet låta säga sig af sina sbr-män, kunna intet bättre tilrätta bringas, än då de jättas under Soldaternas disciplin, hwaräst de blifwa hållne til ordning och arbete.

Ser Ni, Min Herre, så stola Ämbeterna i werlden ungefärligen tillsättas, em något godt derwid skal erhållas. Man skulle intet tro, at läran om temperamenterna, på våra tider, wore så uplyst, som den wärligen är, och at sådana förträffeliga angelägenheter för det All-männa därutaf kunna hämtas. Hwarföre hafwen I förtegar sådant för oss? Jag sefwer ic.

S. Acris.

Swar.

Swad willsen I hafwa? Min Herre! äro in-ter Ämbeterna mäsadels så besatte, som läran om tem-eramenterna ärforror? Undersök-ken först, så stolan I finna, at Herr Goffman intet tagit detta förslaget af läran om tempera-menterna, utan snarare inwäntat det liknäsigt för-sarenheten. Men at intet alla Ämbeten äro bes-ätte med dugeliga temperament, måsien I in-ter tillskrifwa stulden något afwollande ifrån re-geln, utan snarare at gasska många Ämbeten är-fordra aldeles ingen sinnes character. Til huru

många är intet redan tillräckeligt blotta kroppar, statuer och maskiner, som intet en gång behöfva vara det minsta konstige?

Bref til Herr W. om Caviar.

Min Herre.

Jag tackar Eder ganska mycket för den sötta Caviar, hvarmed I behogat göra mig en frank. Jag kan försäkra Eder, at jag håller honom för den bästa le spis, och at jag, hvad denna smaken beträffa, aldeles är Rysk. Om at I ofvare villen stida mig af så utvald sort som denna, och at wintren ofvare wille komma, och wara strängare, än den förledne har varit. Nog war Caviaren i denna wintren ofwermåttan god, men så litet, så ganska litet kom in. Detta är min bittra klagan! De kommande år willa wi bättre förse oss med denna warans och om jag were i Eder ställe, skulle jag dermed börja en för handel. Tron mig, I skullen hafwa mycken afgång. Jag och flere Åhlare, tofwa Eder på det högdeligaaste, I skolen afsätta denna waran på mängganda wis. Wi willa emottaga honom både i skänks och för pengar. Wi willa komma til Eder och spisa honom hos Eder, och I skolen ofvare sätta den hos oss, då I kommen at bestå oss. Den skal snart hos oss blifwa en allmän winterspiz; ty som den kommer långwäga nog, och allerast en kort tid om året kan hafwas god, så kan den ofvare så lätt komma i modet, som Caffe och Ostro. Wära Damer torde wäl i forstone gbra några omständigheter; ty i selska werket ofsträcker uselendet dem i bbrjan, som icke ännu äro kunnare af denna Rätten. Men det har ingen ting på sig. Ostroarna, hwilka se ut som et svete stenn, och ofvare wärkfeligen äro stenn, hafwa dock erhå-

lit bästa tungors bifall: hvarföre skulle icke Cawiar kunna erhålla det samma, hwilken allenast ser ut som tyst Söpa, men ändock intet är det? Ja, tron mig, om den ofvare wärkfeligen were grön söpa; Wi sanna ändock sinat däruti, em allenast Ryskerna sända den til oss under namn af en kostelig spis. Om Caviar är hälsosam eller intet, derom hafwen I för det närwarande intet at bekomma Eder. Man måste allenast taga det för afgjordt, at den är en delikatess; och dertill måste I upbå några unga Esvalletter, hwilka föregifwa at de warit i Ryskland, och at de wld alla förnåma Herrars bord i Ryskland seot denna gröna söpa ätas, som en bespmerlig delikatess. I skolen snart se, at detta skal gbra en förändran; wärd merkan. Ingen manliga skal fraga: om ofvare Caviar är hälsosam? Sabare genena Boragre-frågor gbrer man intet mera wid ofvare Herte-Spis. Skaffen ofvare Caviar, som smatar god, mer är litet ofvare.

I selska werket gifwes twäggjanda slag Cawia, hwaraf jag icke wil wara Eder gån på ter ena slaget, och denna är en wärkdelig omständighet, hwarpå I wid denna nra handelen måste hafwa ofvare. Jag wil förklara Eder detta så godt jag selska, och denna är den forstone, hwilken jag hwarid wil hafwa. I bören wara at denna forstone är ädrel, än den, at låta komma Caviaren: lo berdmann gör en sbon jal för sbon. Heltredikten M. Sias war redan ofvare et års tid til köpa på alla Esklador, utan at någon bewärdigade lå a honom, eller kände hans sköpheter. Men så snart de gbrde i Halle och Schwetz utafswo bdeler, hwaruti selska sriswit, at denna dikten war sbon, så måste den ena uplagan gbras efter den andra.

(Fortsättning härnäst.)

Metereologiske Observationer.

	St. 8. f. m.				St. 2. e. m.				St. 9. e. m.			
Dec.	Bar.	Therm.	wind.	wäd.	Bar.	Therm.	wind.	wäd.	Bar.	Therm.	wind.	wäd.
8	25:1	2. u.	D.	1 mult.	25:4	1. u.	W.	1 mult.	25:6	2. u.		1 mult.
9	25:10	1. u.	W.	1 mult.	25:15	1. u.	W.	1 mult.	25:20	1. u.		1 flart.
10	25:31	2. u.	NW.	- mult.	25:40	2. u.	N.	- flart.	25:41	1. u.		- flart.
11	25:50	2. u.	W.	1 mult.	25:50	2. u.	W.	2 mult.	25:1	1. u.		- mult.
12	25:45	1. u.	D.	- mögl.	25:35	1. u.	W.	1 mult.	25:34	1. u.		- mult.
13	25:26	3. u.	W.	1 mult.	25:24	2. u.	W.	1 mult.	25:24	1. u.		1 flart.
14	25:24	3. u.	NW.	1 flart.	25:24	1. u.	S.	1 mult.	25:24	1. u.		1 mult.

Den 10 Dec. sissa Dwart. St. 2. e. m.

blisotbet, som innehåller en wacker och nöjsam berättelse om Richard Doerths underliga öden.
Alla Tre Delarna af Historiska Upplysningar, försållas i Direct. Calvii, Hof-Wohlandaren Messergrens och
håda Wohlanderna wid Middarhus-Torget, för 9 Daler Rint, eller 3 Daler för hwar del. De innehålla, efter
redan gifna Kungdreser, ibel Anecdoter och Widjamma Berättelser, rörande Swenska Historien.

Uti Wohlandaren Holmbergs Wohläda uti stora Korfo-Drifken är til salu infämnad: Atlas uti rödt Läder
med 21 Landt-Chartor, tillika med Häfners Geographi, altjämnans för 36 Dal. Rint.

Uti Kongl. Wittenkaps-Academicus Contoir finnes til köps; Wolffii Elementa Mathematicos Universa.
Gifwes härmed tillkänn, at uti Westerstads Stad är en helt ny wäl uppbyggd Gård, at förstås, som består af
en stor Trå-Waggning med två Wåningar och Regel-Tak med 8 Rum i hwarie Wåning och goda Windar, samt
3:ne stora Källare, med et kök i hwar Wåning; alla Rummen med wackra Tapeter och Malningar utsträde; ja
inrättat, at 2:ne stora Husbäll kunna hafwa tillräckelig och bekvämt utrymme. I samma Gård, 2:ne
Klogel-Waggningar, samt alla nödige och beqväme Utensilier som kan öfundaas, och en fosbar Brun nära till Wengas-
En et jäfwer wid samma Gård är en stor och wäl anlagd Trädgård med flera quarter til jordfrukter; Likaledes en
siederpart uti et nytt Snau-Skepp, om några och Tertio swära Väfver, uti fullkomligt godt skänd. Det är
dessa kan sås närmare underrättelse hos Rådman Georgi och Borgmästerinnan Hanqvist här i Staden, samt
Rådmanen Dödrich Mehell uti Westerst.

Innom 10 a 12 dagar, äro efter hand bortflyne utur hushuset N:o 33 wid Emedjegöts Brunn n följande
Wersjolar: En Silfwer Wätsked, märkt med hofmästaren E. H. N. och Guldmiden A. Klebergs sän p 1; 2:ne
fänta Silfwer Thekedor utan namn; et stöcke Pjus-plåt med lös Pipa, wridit arbete af Ugens Hage; 2:ne
stücken polerade Stål-Pussaxar med järter under, den ena gammal; et stycke Malin-Pussax. Den som kan
gifwa någon underrättelse om dessa sakers återfäende, och det anmäler i sijn anberörde Hus, har hederlig weders-
gällning at förwanta. Wore dese saker pantsatte, wil ägaren dem igenlösa.

En man skulle öfunda at sig tillhandla en dubbel Klippare uti 9:de året utan fel, gul til färgen med
swart at kånas enggen, och tillika en god Mid-håll och Slåd-trasware; Adresen om förnämde häst finnes uti
Slåd-sab-ifs-Öden midt emot Wirtualle-Wägen; hwarest och sås kommas öfwerens om priset.

Utur et Hus på Regerings-Gatan, för storton dagar sedan bortkommen en liten röd Hund med swart öl på
ryggen och mjök på nosen, samt hwit i bringan; den som den tillräta Keffar, har at undfå 12 Daler Rint hos
Wohlandaren Strömberg, boende uti Huset N:o 15 i Peters-Gränden wid Regerings-Gatan.

Uti Waffelkoffaren Swanbergs Bod som är i Krå-gård, sås underrättelse om flere sorter Thee och äftra
Porcellains Caffé-Koppar för billigt pris. Samma underrättelse meddelas i Nyfödings Säckbruk-Bod midt es
mot Kongl. Stallet.

På Am:ts wägsmanns Casa platsen å Kongl. Döregården, finnes til köps en i godt skänd warande Ägen-
dom med fri och egen grund, Krödd-Gårdar, Brunn, Kaffare, Bakugn, wacker Sidgård och Hamm midt emot
Galleri-Stulen, ganska frönlig och sel til skändig beboing och seminarandjen; han kan nu eller nästa wåhr till-
trådas. Priset sås därtådes hos ägaren kunnssas om.

De, som uti Dagligt Afsehandla af den 16 - ugwil siffelbne, bliswit armadade at igenlösa sine Pantar hos
Andreas Wexman i hörnet af Middarhus och Grew-Hörnerne, påminnas ån öfretigare, at de samma, innom sju-
ton dagars förtopp, därtådes injria; i annor handelje komma med dese Pantar, utan drögsjål, af efter Lag
förfaras.

Uppå Kongsholmen och stora Gatan emellan Spegan och Torget, hafwa Pjuswar natten emellan den 10 och
11 Dennes, bortskafte en löjande Lycka med des Järnamn, Lyckan war sijnad uti Werpelaren uppå Trädgård-
muren, hen war sexkantig samt guda målad, men målningen något gammal. Den som kan utipana och gifwa
såfer underrättelse om sijnswen, har at undfå hederlig wedergällning uti Huset N:o 34 wid Garfware-Gatan å
Kongsholmen.

Hos Kammar-Tjenaren Hoffman, boendes på gamla Kongsholms Bro-Gatan, första Huset til höger från
Drottning-Gatan, kånas underrättelse om extra godt och af Ritör: Nög sammalst Rågmjöl, som sålles
til 4 Daler 16 bre Lspundet, Accis och Wägare-penningar oberäkniadt. Wsven finnes där et litet partie god
Pepparrotb.

Engelsk Sötmjölks Ost af 2:ne slag, bästa sort Holländsk Sill, samt öfurna Fiffben, tjänliga til Panters
och Sndelst, finnes hos Krödd-Krädnaren Nordman i stora Korfo-Drifken; hwarest äfwen gifwes underrättelse
om en liten nått Thee-Service, af Sten-Porcellain, tjänliga til Fullkapp.

En fickelig Yngling em 17 år, som kan wäl råka och skrifa, och nu är hos en Härads-Skrifware, å-
stundar Condition på något Handels-Contoir, eller hos någon Handlande här i Staden. Underrättelse kånas
uti Huset N:o 89 wid St. Jacobs Wästra Korfo-Gata, första Werten til Wånker ifrån Regerings-Gatan.

Åf en Mesande är insatt en helt ny Slåda med Seltug och Bjelkor, som är til salu, och kan beses på St.
denmalin i Herr Kullförwaltaren Lemons Hus på Replagare-Gatan; och sås underrättelse om priset i samma
Hus en troppa up, hos Kammar-Skrifwaren Kröger.

Några Koppel Jaathundar ifrån Småland, är til salu uti Huset N:o 3 wid St-Torget, hwilka kunna be-
ses til nästkommande Fredag.

På Norrmalin och Norrlands-Gatan midt emot Källaren Victoria, finnes utwald god Humble af detta å-
sets wårt, til salu för billigt pris.

En swart Wallock, fullkomligen stor och utan fel, är til salu; hwarom kånas underrättelse hos Kuttlen
Lundgren uti Logman Valens Hus på St. Clara Korfo-Gata.

Uti Båsmakare-Gränden på Norr, i Gården N:o 40, finnes helt färsta och nywårpta Ygg til salu.

Stockholms Wecko-Blad.

Lördagen, den 22 December. 1770.

Lärda Saker och Rön.

E N R A R E N.

Bref til Herr W. om Caviar.

Min Herr!

Så är det beskaffat i de slywa Westenskaperna. Smaken hos Afwen samma egensinnighet wid en bit som wid en rätt. Wi hafwa meckeligen alla wintare hittills haft Caviar: men ingen har stort frogat därest. Han är dräpeltz, och wi wisla berömma honom, och I stolen snart så se, huru han skal gå åt.

Caviar, Cawear eller Caviard, är en inlagd Fiskeräm. De Nyssa sidar och stoder hafwa et bhwersädd på Fisk, hwaras många hafwa en verheid myckenhet räm uti sig. De wälsmakeligaste bland dessa Fiskar äro Belaja Rybiza, eller Belungen, hwilken uti Wolga, i Obz, och i Zerisch under namn af Nelmo blifwer sångad, är underfundom wäl 30, 40 til 50 Linjeliska fot lång, och mot 18 fot tjock. De waroda i allmänhet hållne för mycket bättre, än Stör, hwilken de äro tåmmeligen like, utom at de hafwa et hwitare och fetare kött; hwaraföre de ock insaltas och stikas utomlands. Af denna Fiskens och Störens räm, blifwer den råsta Caviaren tillredd, hwilken stikas til alla Europiska Länder, i spenighet til medelhafwet. Rybarna kalla honom Kary, och de lätra Italicuarne, som mycket förskrifwa honom, hafwa gifwit honom det namnet Caviar, eller Cawear. Woran är ifrån Ryssland, och namnet från Italien, två stora argumenter at hålla honom för en delikatesse. Rättigheten at föra Caviar utur landet, är förpaktad för 10000 Rubler: och en sådan spis skola wi lämna oden? Wisja wi då wänka så länge, at dess utförsel aldeles blifwer förbuden? Då läser han wisshertigen smaka bättre, men han är dock redan här så honorabelt dor, at ingen ansändig man behöfwer skämmas före at säga honom på bordet. Caviaren af Nelmo och Stör är egentligen den rätta, som jag menar. I swar-

ta hafwet blifwer också hwilkenens räm insattad. Men detta är intet någon Sak, utan heter Boucargue. I Staden Kassa blifwer för Judarnas appetits skud, karpräm insattad, och förd til Constantinopel. Men, id Judarna wisja wi just intet göra någon gemenskap. De ras Caviar sey rdd ut, men denna swartagtig, eller helt dunkelgrön, och de spi honom, på Jude maner med löf, peppar, sika och bomolja, då den skal tjäna til magens mannde och swaga männers styrkande. All dessa slagen af Caviar, och de af ännu andra sortter, förtjena intet wår upmärksamhet, men ägta förtjenar den desto mer.

Stödena i Ryssland äro fulla med Sid och ofta kan en enda sådan fisk hafwa 16 a 20 marck räm uti sig. Emedan denna myckna rämnen omibteligen färsk kan fördras, så hafwa Rybarna sådt det insaltet at insalta honom. De klappa Stör-rämnen med kaffwa sdn til en gebt eller mos, och så blifwer den i små tunnor insaltad och bortskickad. Denna bidta och löja Caviaren är den bästa och bästa sorten. Den andra är osmakeligare. Man präpar rämnen tillsammans, gör kafor däraf och lärtar honom, på det han må hålla sig desto längre. Den är icke så lättsmält, som den insallade, hwilken man ock, emot Rybarnas wana, åter rå så wida den intet skal förtora all styrka och behaglighet.

Et slags insaltad Caviar blifwer afwen förd til oss, hwilken så fast är tillsammans präpsad, at man kan skära honom i stfwor som oss. Längt bort med denna! Man måste först utwatna honom innan den kan ätas, och ändock förtorer den antingen intet nog af sin bhwersäddiga salta och elaka smak, eller ock förtorar den, om han för mycket utwatnas, fast all smak. Den fina Caviaren är ingen fast kropp, utan en blöt gebt; och om den skal weta kammars tunga, måste den i smaken öblja sin rosmagthällare, så litet. Man åter honom på sbljande säte: Tuana stfwor af Hwete-Bröd eller rapsebröd råstas på kofeld, de affkastas wäl, at in-

fet något som smakar brändt blifwer quarsittandes. På dessa brödfisken bredes först smör, och på dessa smörgåsar lägges Caviaren. Ju rikeligare den påkägges, desto mer sågnar hantungan. Man kramar så mycket Citron-saft däruppå, at Caviarens fet stelnar och fördbblifver sin dunkelgröna färg under en hvit felaglig hinna. Sedan ströds det finare stoft af peppar däruppå och så blifwer han åten. Om man blandar festa Ostren med Erdeller til en mask, så tror jag, at denna smaken har den måsta likhet med den som Caviaräger. Man kan väl intet säga at något ohälsamt är wid denna läkra spisen, dock höder på til de råttor, som äro stanniga, och göra sⁿ. Men Caviar ätes ej för at blifwa mått, utan allenast för nöje och smakens skull: sågdeligen måtteligen, och då är den ofskydlig. Dess fettma skulle förstappa magen, om icke pepparen bruktes derfil; och röan hvar till sig förförter äro benägne, är igenom insattning tillräckeligen förebyggd. Til desto mera behöfvet njutes Caviaren med Citron-Spra. såbränna kan dock denna med syran blandade äta lätt förordfala.

Winet smakar förträffeligen väl wid denna spisen; och jag skulle intet draga något betänkanne wid at förklara den aldeles hälsosam, om intet sådana tider ibland gåfwo, at Caviarens hos of är mycket rar. Wid sådant tilfälle går det mig, som Drottning Atergatis, hwilken war en så stor älskarinna af fisk, at hon fördbbd sina underfätare äta den, emedan hon frugtade, sig self icke kunna få nog däraf. Jag kan fördenksuld de ären som Caviar hos of är rar, för des stadefiga egenkapers skull, intet hålla den hällosam för någon annan, än mig self; men detta enda kunnen I Min Herre afhjelpa. Caviaren lärer äminstone wara of

så tienstlig som Ostren, om wi alle:ast först kunna få honom til sådan nyckenhet som Ostorna. Jag får nu se om I ären Patriot. Andra människor hafwa mycket swårt at kunna erhålla denna äretiteln. I stolen så den för 50 tunnor Caviar. Jag leffwer u

R. N.

Bref från Wedar om sällsam spis hos ätstillige folkslag.

Min Herre.

Allt hwad I och Eder correspondent Herr Gamm berättat om ätstillige folkslags sällsamma spis, är intet at råna emot det, som människorna äta af blott wana, eller af oppighet, huru ofäkt och wänsagligt det of är. Man smadar väl nog hårdfiver. Men, frågan är: om wi intet, blott af fördom, hafwa ädel för mången spis? Och om wi intet äminstone woro lika så kloka, at äta honom, som wi nu tro of wara, då wi se densamma? Hunger och brist hafwa gjort mycket til spis, hwilket man til skwantlys eljest aldrig hade ätit, ehuru smakteligit eller tjenligt det of kunde wara för hälsan. Ädel och öfwerfödd hafwa hos of insder det kritiska waket på spis, efter hwilket wi, för föga betydnande ordsakers skull, bära afför för mycket, hwarwid andra intet så oppige folkslag som wi äro, kunna både smak och närina. Tilfälen at jag i dag öfwerlägger denna saken med Edra Rådare.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Dec.	N. 8. f. m.				N. 2. e. m.				N. 9. e. m.							
	Var.	Therm.	wind.	wädl.	Var.	Therm.	wind.	wädl.	Var.	Therm.	wind.	wädl.				
15	b	23:21	o.	SW.	1	stöm.	25:17	1. d.	W.	1	mult.	25:10	2. d.	o.	1	mult.
16	o	24:10	2. d.	SW.	1	stöm.	24:20	2. d.	W.	1	mult.	24:49	1. d.	o.	1	snögl.
17	c	24:05	1. u.	W.	1	flart.	24:05	1. u.	W.	1	stöm.	24:05	1. u.	o.	1	mult.
18	f	24:35	4. u.	NW.	1	flart.	24:35	3. u.	NW.	1	flart.	24:35	4. u.	o.	1	flart.
19	p	24:99	u.	9 NW.	-	flart.	25:2	7. u.	NW.	-	mult.	25:10	8. u.	o.	-	dimb.
20	w	25:26	9. u.	NW.	-	flart.	25:26	7. u.	NW.	-	flart.	25:26	9. u.	o.	-	flart.
21	b	25:20	1. d.	D.	1	snögl.	25:20	2. d.	D.	1	snögl.	25:29	2. d.	o.	2	snögl.

Den 10 Dec. sista Quart. N. 2 e. m.